

2017.
AUGUSZTUS

KERTÉSZEK ÉS
KERTBARÁTOK HAVILAPJA

KERTI KALENDÁRIUM

ÁRA: 440 FT • ELŐFIZETŐKNEK: 390 FT
WWW.KERTIKALENDARIAM.HU

9 770864 785009

1 7 0 0 8

TÁMOGATÓ:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

A Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványainak
nyári akciós előfizetési árai:

KIADVÁNY	1 ÉVRE	1/2 ÉVRE
Magyar Mezőgazdaság	24 720 19 800	12 360 9 900
Kertészet és Szőlészet	22 080 17 700	11 040 8 850
Kistermelők Lapja	4 920 3 900	2 460 1 950
Méhészet	5 160 4 140	2 580 2 070
Kerti Kalendárium	3 900 3 100	—
Kertbarát Magazin	3 870 3 090	—
Pegazus - A lovasok lapja	8 340 6 600	—
Borászati Füzetek	8 400 6 720	—

20%
KEDVEZMÉNY

ELŐFIZETHET A
MAGYARMEZOGAZDASAG.HU/2017NYARIAKCIO

honlapon, a 06-1-767-8262 számon,
a hirlapelofizetes@posta.hu e-mail címen vagy a www.posta.hu
oldalon és személyesen az ország bármely postáján.

Az akció 2017. június 12 - augusztus 31 között érvényes, valamint más akciókkal nem összevonható.

KERTI KALENDÁRIUM

www.kertikalendarium.hu

Alapítva: 1988

Megjelenik – január-február és november-december
összevonásával – évente 10 alkalommal

**29. évfolyam, 8. szám
2017. augusztus**

FŐSZERKESZTŐ:

Pap Edina
VEZETŐ SZERKESZTŐ
Horváth Csilla

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ:

1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Postacím: 1591 Budapest, Pf.: 294.

KIADJA:

a Magyar Mezőgazdaság Kft.

Felelős kiadó:

Sári Enikő ügyvezető igazgató,
Hájos László ügyvezető igazgató.

LAPTERJESZTÉS, PÉNZÜGY:

Laczó Angéla, Szabó Ildikó, Hajcsér Anna

MARKETING: Horváth Roland vezető
Kovács Réka,

Bárdos László tervezőgrafikus

ÜGYFÉLSZOLGÁLAT:

Husztiné Csekő Emma,
Tel.: 470-0411. Fax: 470-0410

HIRDETÉS:

Dohány Árpád (70)-232-4231
Bágyi Zsuzsa (30)-905-6460

Minden jog fenntartva! A lapból értesüléseket átvenni csak a Kerti Kalendáriumra való hivatkozással lehet. A hirdetések és egyéb reklámkiadványok tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal.

TERJESZTÉS:

A Magyar Posta Zrt., A Lapker Zrt., valamint az alternatív terjesztők.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt.

Postacím: 1900 Budapest

Előfizetésben megrendelhető az ország bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél, www.posta.hu

WEBSHOP-ban (<https://eshop.posta.hu/storefront/>),

e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen,

telefonon 06-1-767-8262 számon,

levélben a MP Zrt. 1900 Budapest címen.

Külföldre és külföldön előfizethető a Magyar Posta

Zrt.-nél: www.posta.hu WEBSHOP-ban (<https://eshop.posta.hu/storefront/>),

1900 Budapest, 06-1-767-8262, hirlapelofizetes@posta.hu

Belföldi előfizetési díj egy évre: 3900 Ft.

NYOMJA: Ipress Center CE Zrt.,

2600 Vác, Nádas utca 8.

Felelős vezető: Borbás Gábor

HU ISSN 0864-7852

A kiadó ISO 9001:2008 szabvány szerint tanúsított

www.magyarmezogazdasag.hu

Szerkesztő:

Práger Ádám, Kiss Melinda

Ne hagyjuk magára a kertet

Augusztusra sok kertészkedő lendülete elfogy. Befőztük a paradicsomot, a kajszit, eltettük az uborkát, őszibarackkompótból is van elég üveggel, el sem fér már a spájz polcain. Hajlamosak vagyunk magára hagyni a kertet; a felesleges gyümölcsöket rajta hagyni a fán vagy otthagyni a fa alatt, és eltűnni, hogy a letermett zöldségágyásokat benőjék a gyomok.

A szüret utáni higiénias kezelésekkel, karbantartásokkal elejét vehetjük több kártevő és kórokozó következő évi fertőzésének, így jövőre könnyebb dolgunk lesz a növényvédelemmel.

Amelyik gyümölcsből lekvárt lehet készíteni, abból pálinkát is – szokták mondani. Szedjük össze egy műanyag hordóba a felesleges, de ép gyümölcsöt, és főzessük vagy főzzük ki mi magunk pálinkának. A beteg gyümölcsöket, lehullott kór- vagy kárképes leveleket folyamatosan gereblyézzük össze, vagy szedjük föl a fűnyíróval és komposztáljuk, vagy ássuk el.

A zöldségeskert kiürült ágyásait hasznosítsuk másodvetésű növényekkel, vagy telepítsük át új helyre a szamócát.

Még nem dőlhetünk hátra! A munka java még hátra van.

Kertbaráti üdvözléssel:

Pap Edina
főszerkesztő

Fejes saláta nyáron

A FEJES SALÁTA, DE MÁS SALÁTAFÉLÉK HAZAI FOGYASZTÁSA MESSZE ELMARAD AZ EURÓPAI ÁTLAGTÓL, AMI HÁZIKERTI TERMESZTÉSÉNEK NAGYOBB ARÁNYÚ ELTERJEDÉSÉVEL KÖNYVEN NÖVELHETŐ LENNE.

DR. TERBE ISTVÁN

A fejes saláta talajban nem válogat, kivételt képeznek azonban a szikesedésre hajlamos talajok. Gyomirtó szerekre érzékeny, így kerüljük használatukat, illetve ne válasszunk a termesztésükre olyan talajokat, ahol korábban gyomirtó szerekkel kezelt növények (pl. kukorica, napraforgó, gabonafélék) voltak!

Hidegtűrő növény, ebből adódóan a tavaszi és őszi termesztése nem okoz gondot. Viszont sokkal nehezebb nyáron termesztani, mivel a nagy meleg (30 °C) kifejezetten hátráltatja a kelését, csírázása vontatottá válik, esetenként a mag teljesen elfekszik, ki sem kel. A kora tavaszi és őszi fajták gyengébb fényviszonyok között is jól fejeseznek, a 12-14 órán túli megvilágítás hatására azonban már fejképzés nélkül mag-szárat fejlesztenek. A nyári fajták viszont ennél hosszabb napszakot, 14-16 órát is elviselnek jarovizálódás nélkül, de télen nem képesek fejet fejleszteni. Nyári termesztéshez a fajták kiválasztása során ez a legfontosabb szempont!

A salátát nem soroljuk a nagy vízigényű növények közé. Vízfelhasználása a tenyészidő folyamán változik; a lombzat növekedésével egyre több vizet párologtat és épít be szerkezetébe. Kezdetben, a fejesedésig szárazabb (65-70 százalékos vízkapacitású) talajon is jól fejlődik, amíg a fejesedés kezdetétől nedvesebb talajt, több vizet igényel.

Egyenletesebb tápanyagellátás érdekében – amennyiben ezt a talaj tápanyagkészlete indokolja – a kiszórandó trágyát célszerű megosztani (alap-, indítótrágya, rossz talajokon fejrágya). Nitrogénből 5 g/m² hatóanyagának megfelelő mennyiséget, káliumból ültetés előtt 20 g/m²-t, illetve tenyészidőben 10 g/m²-t adjunk. A foszfort minden esetben az ültetést megelőzően juttassuk ki.

Nálunk a fejes saláta állandó helyre vetéssel és palántáról egyaránt termesztendő. Tavaszi termesztés esetén a koraiság növelése és a jobb területkihasználás érdekében palántázzuk.

Ott, ahol ezek a szempontok nem meghatározók, állandó helyre vessük. A helyrevetés kétségtelen előnye az egyszerűség (elmarad költséges és bonyolult palántanevelés), ugyanakkor a kevésbé magtakarékos.

Fontos!

A nyári salátafajtákat (*Attrakció*, *Keszthelyi nyári*, *Balatoni zöld*) a palántatermesztéshez félárnyékba vessük és a talajt gyakori öntözéssel hűtsük, hogy ne melegedjen föl 20-25 °C fölé!

Állandó helyre vetése, apró magja miatt meglehetősen körülményes, a kívánt tőtávolság csak a kelés utáni egyeléssel állítható be. Drázsított vetőmag használata esetén kialakítható úgy a kívánt sortávolság, hogy nincs szükség az egyelésre, azaz tőszámbeállításra. Legjobb 25-30 cm-es sortávolságra és 20-25 cm-es tőtá-

A fejes saláta szálas palántáról is nevelhető

volságra vetni, ami négyzetméterenként 14-17 növényt jelent. A jégsaláták esetében nagyobb tenyészterületet hagyjunk, esetükben négyzetméterenként 9-11 tővel kell számolni.

A palántanevelés a hajtásban, de az utóbbi években a szabadföldi termesztésben is egyre gyakrabban alkalmazott szaporítási mód. Több változatát alkalmazzák: hajtásban, illetve korai termesztésben a tápkockás palántanevelés az elterjedtebb, de választhatjuk a szálas palántanevelést is. Korszerű, jól bevált, sok szempontból előnyös módszer a tálcás palántanevelés, amit kisüzemben is érdemes alkalmazni.

A saláta öntözését jelentős mértékben befolyásolja az ültetés időpontja. Nyári és őszi termesztése csak öntözött körülmények között képzelhető el, de tavasszal, csapadékosabb évjárat esetén, öntözés nélkül is megtermeszthető.

A palántázott saláta ápolási munkái megegyeznek a helyrevetéssel termesztett salátáéval, kivéve az öntözést. A palántázott növényeket ugyanis gyakrabban, de kisebb vízádaggal, amíg a helyrevetetteket lehet ritkábban, de nagyobb adaggal öntözni.

A szabadföldi salátát akkor kell szedni, ha a fejek jól kitapinthatók, kemények, súlyuk eléri a 400-600 grammot. Ez a termesztési időszaktól függően a palántázást követő 5-7. héten lehetséges.

Monokultúrában is

A kifejezetten salátatermesztésre specializálódott üzemeket nem számítva a fejes salátát előnövényként vagy másodnövényként termesztik, a vetésforgókban mint főnövény ritkán szerepel. Tekintettel arra, hogy szerves trágyázást nem igényel, vetésforgókban a trágyás szakasztól távolabb is elhelyezhető. Nem érzékeny a monokultúras jellegű termesztésre, így maga után is vethető, ültethető.

Az áttelelő hagyma sikeres termesztésének titka

AZ AUGUSZTUSBAN VETETT ÉS A KÖVETKEZŐ ÉV MÁJUS VÉGÉN, JÚNIUS ELEJÉN FŐLSZEDETT ÁTTELELŐ HAGYMA VAGY NYÁRI HAGYMA VETÉSÉVEL HÁZIKERTBEN IS ÁTHIDALHATÓ E NAGY MENNYISÉGBEN HASZNÁLT ZÖLDSÉG NYÁR ELEJEI HIÁNYA.

DR. TERBE ISTVÁN

Sokan próbálkoztak már az áttelelő hagyma termesztésével, kevés sikerrel. Volt, akinek kifagyott, volt, akinek termésképzés nélkül mag-szárát nevelt a nyári vetés. A fajta és a vetésidő helyes megválasztása döntő mértékben befolyásolja a termesztés sikerét! Ha későn vetünk, vagy rossz fajtát választunk, akkor nem erősödik meg ősszel eléggé a hagyma és a gyenge növény télen elfagy. A túl korai vetés pedig a jarovizálódás veszélyével jár, és a túlfejlődött növény tél folyamán megszerzi a virágzáshoz szükséges hideghatást, és tavasszal termésképzés nélkül magszárba megy. Nálunk a legjobb – fajtától függően – az augusztus elejei, augusztus végi vetés. Ilyen esetben október végére ceruzavastagságú, 3-4 leveles növények fejlődnek, amelyeket a nagyobb hidegek nem károsítanak.

A tavaszi vetéshez hasonlóan ilyenkor is alkalmazhatjuk a szalagos vetést; négy 20 cm-es keskenysor után egy szélesebb, 60-cm-es művelőutat hagyunk. Ahol nagyobb terület áll rendelkezésre, 25-35 cm-es normál sortávolságra vetünk, amit kézi műveléssel, horolóval, kapával és gereblyével könnyen tisztán tarthatunk. Folyóméterenként 40 szemet vessünk, és mivel nyári vetésről van szó, a magot a kiszáradás veszélye miatt mélyebbre, 3-4 cm-re helyezzük el a talajban. Kelést követően alkalmazunk kelesztő öntözést (5 mm, azaz 5 liter/m²).

Nem minden fajta alkalmas átteleltetéses termesztésre, ezért vásárláskor győződjünk meg a tasakon a mag alkalmasságáról! Javasolt faj-

ták a *Lisزابoni fehér* és a *Fertődi ezüstfehér*, amelyek tavasz végén, nyár elején piacon is jól értékesíthetők. A jobb termés érdekében tavasszal nitrogénnel vagy összetett műtrágyával (NPK+mikroelemek) fejtrágyázzuk, hogy pótoljuk a téli csapadékkal kimosódott tápanyagot, és ezáltal lendületesebb legyen a fejlődés.

Az áttelelő vöröshagymát május végén, június folyamán szedhetjük fel. Természetesen lehetőség nyílik korábbi betakarításra is, így már március közepétől zöldhagymaként, április végétől pedig főzőhagymaként fogyaszthatjuk, illetve értékesíthetjük.

Az áttelelő hagyma termesztésével áthidalható a nyár eleji hagymahiány

Ha nyár, akkor dinnye

A NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA, A FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM ÉS AZ AGRÁRMARKETING CENTRUM NONPROFIT KFT. KÖZÖS FOGYASZTÁSÖSZTÖNZŐ KAMPÁNYJA KERETÉBEN JÚLIUS 6-TÓL AUGUSZTUS 20-IG HÉT ÁRUHÁZLÁNC ÜZLETEIBEN HETENKÉNT KÉT NAPON ÁT NÉPSZERŰSÍTIK A HAZAI DINNYÉT. AZ AMC A VIZES VILÁGBAJNOKSÁG IDEJE ALATT A MARGITSZIGETEN ZÖLDSÉGEK, GYÜMÖLCSÖK, ILLETVE AZOKBÓL KÉSZÍTETT ITALOK, SALÁTÁK KÓSTOLTATÁSÁVAL IS NÉPSZERŰSÍTI A HAZAI TERMÉKEKET, ÍZEKET.

RIMÓCZI IRÉN

A „Nyár, dinnye, szeletem” kampánnyal a kiváló minőségű magyar sárga- és görögdinnyére szeretnék föl hívni a fogyasztók figyelmét. A második alkalommal indított akcióhoz hét áruházlánc csatlakozott.

A kedvező időjárásnak köszönhetően már a korai dinnyék is kiváló minőségűek, emellett mennyiségben is jó évre számítanak a termelők. Ahogy a jó bornak is kell azonban cégér, a jó dinnyének is elkél a reklám, ezért is támogatja a Földművelésügyi Minisztérium a népszerűsítő akciót, mondta *Cserván György* agrárgazdaságért felelős államtitkár a kampány bevezető rendezvényén.

Az idén körülbelül 5000 hektáron természetnek görögdinnyét, 70 százalékát a két legnagyobb termőtájtban, Békés és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Az idén mintegy 200 ezer tonna görögdinnyére számíthatunk. A hazai fogyasztás az időjárástól függően fejenként 13-15 kilogramm. Mindinkább a kisebb, 5-8 kilogrammos dinnyék a népszerűek, és nő a mag nélküli termések fogyasztása. Sárgadinnyét mintegy 600 hektáron termelnek, főként Békés és Bács-Kiskun megyében, körülbelül 18 ezer tonnát, ami nem fedezi a hazai igényeket.

A NAK elnöke, *Győrffy Balázs* szerint az áruházláncokban jó ütemben váltja az import dinnyét a hazai termés, és az értékesített mennyiség növelésére itthon és külföldön is jó az esély. Ágazati szándék, hogy az exportot be-

látható időn belül 20 százalékkal növeljük.

Az idei dinnyefogyasztás-ösztönző kampány sem indult azonban visszasságok nélkül. Egyes áruházláncok elfogadhatatlanul alacsony áron, kilogrammonként 100 forint alatt kínálták a termést, amikor a jó minőségű dinnye reális fogyasztói ára 140-160 forint volna. Ez a kereskedői magatartás a hazai dinnyetermesztés jövőjét kockáztatja.

Daróczy László, az AMC ügyvezetője elmondta, hogy a tavalyi kóstoltatás nyomán az áruházakban 20 százalékkal nőtt a dinnye iránti kereslet, ezt szeretnék az idén megismételni, vagy túlszárnyalni.

Az egészséges életmód jegyében a vizes világbajnokság ideje alatt a Margitszigetre is kitelepül az AMC, az atlétikai stadionban zöldségek, gyümölcsök, illetve azokból készített italok, saláták kóstoltatásával népszerűsítik a hazai termékeket, ízeket.

Kínai kel ültetése

A KÍNAI KELT MÁR NEMCSAK EXPORTRA TERMESZTJÜK ÉS ELADJUK, HANEM EGYRE NAGYOBB MENNYISÉGBEN FOGYASZTJUK IS. GYORS FEJLŐDÉSÉNEK KÖSZÖNHETŐEN RÖVID IDŐ ALATT NAGY ZÖLDTÖMEGET FEJLESZT, EBBŐL ADÓDÓAN JÓ UTÓNÖVÉNYE A JÚLIUS VÉGÉIG LEKERÜLŐ VETEMÉNYEKNEK.

DR. TERBE ISTVÁN

Sokan csalódtak már a kínai kel termesztésében, mert a tavasszal a szabadba vetett növény nem hoz fejet, a hosszú napok és a nagy meleg hatására felmagzik. Ősszel ilyen gondok nincsenek, ezért vetését augusztus elején, ültetését augusztus közepén-végén javasoljuk.

Őszi időjárási viszonyaink minden tekintetben megfelelnek a kínai kel termesztésének. 45-50 cm-es sortávolság esetén folyóméterenként 3 növényt palántázzunk, vagy helyrevetés esetén az egyelés után 3 növényt hagyjunk meg. A 2-3 cm mélyre vetett magot a gyors csírázás és a biztos kelés érdekében gyakran kell öntözni. Szokás a magvetést használt fóliával a kelésig takarni, ami olyan hétvégi kertekben is megoldást

jelenthet a vetőágy nedvesen tartására, ahol nincs lehetőség a gyakori öntözésre.

A kínai kel rendkívül gyors fejlődésű zöldségféle, amihez sok nitrogént és vizet igényel. 7-8 lombszeleves korban célszerű fejtrágyázni. Más ápolási munkája a kapáláson és az öntözésen kívül nincs. Októberig lábbon eltartható, a kisebb fagyok nem tesznek benne kárt. Akkor szedjük, ha a belső levélzet megvastagodott, azaz megindult a fejképzés, amit a fej tapintásával jól érzékelhetünk.

Frissen is fogyasztható, de hűvös kamrában 0-2 °C-on jól tárolható. Tárolásra csak teljesen beérett, kemény fejek alkalmasak, amelyek a tárolók szellőztetésével, a hőmérséklet pontos szabályozásával a tél végéig is eltarthatók.

Kínai kel-leves

Könnyen és gyorsan elkészíthető, egészséges, kiváló méregtelenítő és emésztést segítő hatással rendelkező levest főzhetünk kínai kelből, amit akár dunsztolással tartósíthatunk is. A gyömbér segíti az emésztést, használatával az arra érzékenyeknél elkerülhető a kel okozta kellemetlen puffadás.

Hozzávalók:

- 1 fej kínai kel
- 2 liter húsleves alaplé (készíthetjük leveskockából is)
- 3 gerezd apróra vágott fokhagyma
- 1/2 evőkanál apróra vágott friss gyömbér
- 1 zellerszár
- 4-5 sárgarépa
- 1/2 dl olíva olaj
- Ízlés szerint só, frissen őrölt színesbors, őrölt pirospaprika

Elkészítés:

Az olajban közepes lángon fonnyasszuk meg az felszeletelt százzellert, a kockára vagy karikára vágott sárgarépát, az apróra vágott friss gyömbért, és őröljünk rá egy kevés színesborsot. Ha a sárgarépa kissé megpuhult, hozzáadhatjuk az apróra vágott fokhagymát is, így nem keseredik meg.

Öntsük föl a húsleves alaplével, majd az egészet forraljuk föl. Közben tisztítsuk meg, hosszában vágjuk négy felé és csikokra szeleteljük fel a kínai kelt. Adjuk a kelt a gyöngyözően forró leveshez. Ne főzzük túl, hogy a kel kissé ropogós maradjon. Kóstoljuk meg, és ha szükséges (a húsleves alaplé sótartalmától függően), ízesítsük sóval, borssal, kevés őrölt pirospaprikával. A forró levest 7 dl-es befőttesüvegekbe töltve, száraz dunsztba téve, vagy automata befőző készülék segítségével tartósíthatjuk.

P.E.

Több 10 000 cikket
tartalmazó agrárhír-archívum

magyarmezogazdasag.hu - az Agrárhírportál

A kertek közel háromnegyede rovarbarát

A MÁSODIK KERTSZEMLE VÉGE FELÉ JÁRUNK A LEGSZEBB KONYHAKERTEK – MAGYARORSZÁG LEGSZEBB KONYHAKERTJEI IDEI PROGRAMJÁBAN. ÖNKÉNTESKBŐL ÁLLÓ EZERFŐS ZSÚRI JÁRJA AZ ORSZÁGOT, ÉS MÁJUSTÓL AUGUSZTUSIG KÉT ALKALOMMAL MEGSZÉMLÉLIK A KERTEKET ÉS ELBESZÉLGETNEK A KERTMŰVELÉSI SZOKÁSOKRÓL. LASSAN ÖSSZEGZIK AZ IDEI EREDMÉNYEKET, ÉS AUGUSZTUS VÉGÉRE MEGTÖRTÉNIK A KERTEK „MAGYARORSZÁG LEGSZEBB KONYHAKERTJE ORSZÁGOS DÍJ”-RA JELÖLÉSE. EZT KÖVETŐEN KEZDŐDIK MAJD AZ ORSZÁGOS ZSÚRIZÉS.

Továbbra is gyűjtjük a trükköket, praktikákat, amiket a kertművelők alkalmaznak a kártevők ellen, valamint azt is megkérdezzük, hogy mennyi termés termelhető meg egy család ellátására szolgáló kiskertben.

Ez év kiemelt témája a „Hasznos rovarokat a kertbe”, amellyel megpróbáljuk ráirányítani a figyelmet a kertünk apró élőlényeire. Első alkalommal kérdeztünk erre rá, és nagy örömmel a kertek 70 százaléka rovarbarát kert, ami együtt jár azzal, hogy a kert élővilágát nem károsítják.

A kertszemlék tapasztalatainak összegzése még folyamatban van, azonban az eddig feldolgozott adatok alapján elmondható, hogy a kertművelők...

- 70 százaléka saját vetőmagot használ,
- 80 százaléka maga szaporítja a növényeket, palántát nevel, tőosztást végez,
- sokan tudnak oltani és szemezni is, ami a kertekben fellelhető régi gyümölcsfajták átmentésében fontos szerepet játszik.
- 90 százaléka alkalmaz tápanyag-utánpótlást,
- 96 százaléka öntözi a kertjét.

2017-ben több mint 360 településről érkezett kertnevezés, ami rekordnak számít

a korábbi évekhez képest. Egyre gyakoribb az, hogy a szomszédos településre neveznek azok a kertművelők, akiknél a saját településük nem szervezi a kertversenyt. Így előfordult olyan is, hogy egy csatlakozó szervezet 5-10 településre is küldött zsűrit.

Az idén 5 országból neveztek kertekkel, Floridából az USA-ból is van magánkertes jelentkezőnk, aki hallott a programról és megmutatta, hogyan, miként műveli ott a konyhakertjét.

Kovács Szilvia – Karcag város alpolgármestere
öletgazda, országos programigazgató

Telefon: +36-30/9854-106
Web: www.alegszebbkonyhakertek.hu
E-mail: alegszebbkonyhakertek@gmail.com

Légy kreatív az OMÉK-on!

KREATÍV ISKOLAKERTEK – VIDEÓPÁLYÁZAT

AZ ISKOLAKERTEKÉRT ALAPÍTVÁNY AZ AGRÁRMARKETING CENTRUM (AMC) KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL PÁLYÁZATOT HIRDETETT A KERTET MŰKÖDTETŐ ISKOLAI KÖZÖSSÉGEK RÉSZÉRE. A PÁLYÁZAT LEHETŐVÉ TESZI, HOGY AZ ISKOLAKERTEKRŐL - AZOK GONDOZÓI ÁLTAL - KÉSZÍTETT KREATÍV, SZÓRAKOZTATÓ ÉS TÁJÉKOZTATÓ KISFILMEK SEGÍTSÉGÉVEL A NAGYKÖZÖNSÉG IS MEGISMERKEDHESSEN A LEGKREATÍVABB ISKOLAKERTEKSEL ÉS AZ AZOKAT MŰKÖDTETŐ KÖZÖSSÉGEKKEL. AZ ALAPÍTVÁNY ÁLTAL SZAKMAI SZEMPONTOK ALAPJÁN KIVÁLASZTOTT LEGJOBB 10 PÁLYAMŰ VÉGSŐ SORRENDJÉRŐL KÖZÖNSÉGSZAVAZÁSSAL AZ OMÉK LÁTOGATÓ KÖZÖNSÉGE DÖNT MAJD 2017. SZEPTEMBER 20-24 KÖZÖTT.

A lehetőségek az iskolakertben szunyanadnak. Hogy mi hozható ki belőlük, az gyermekeink kreativitásán, ötletgazdagságán, innovatív hozzáállásán és az iskolában őket nevelő pedagógusokon is múlik. Az iskolakertekben rejlő lehetőségek feltárását, megmutatását célzó pályázati felhívásra olyan közösségek jelentkezését várják, amelyek a gyermekek aktív bevonásával saját területen, vagy külső helyszínen iskolai kertet művelnek és pályázóként az Iskolakert-hálózatnak tagjai.

A pályaműveket elsőként az Iskolakertekért Alapítvány szakértői bírálják el. A legjobb 10 pályamű szeptember 10-től megtekinthető lesz az AMC honlapján és facebook oldalán, az OMÉK honlapján és facebook oldalán, valamint az Iskolakertekért Alapítvány honlapján és facebook oldalán. A filmeket mindhárom oldalon like-olni lehet.

Az alapítvány által szakmai szempontok alapján kiválasztott, továbbjutó pályaművek az OMÉK-on, szeptember 21-24 között az AMC stand kivetítőjén is megjelennek. A pályaművek végső sorrendje az OMÉK-on közönségszavazással dől el. Az első három helyezett díjazásban részesül.

A közösségek számára már meghirdetett pályázat benyújtásának határideje: **2017. augusztus 15.** A pályázat benyújtásának módja: elektronikusan az **iskolakert.halozat@gmail.com** címre.

A továbbjutó 10 kisfilm kiválasztásának határideje: **2017 augusztus 31.** A nyertes iskolák nevének megjelentetése a **www.iskolakertekert.hu** oldalon történik, valamint a döntésről a kapcsolattartó személyek elektronikusan is értesítést kapnak.

A pályázat benyújtásával kapcsolatos kérdéseket az iskolakert.halozat@gmail.com címre várják. Az Iskolakert-hálózathoz való csatlakozás módja itt olvasható:

www.iskolakertekert.hu/iskolakert-halozat/csatlakozas

A részletes pályázati felhívás az AMC honlapján <http://www.amc.hu/belpiaci-hirek/kreativ-iskolakertek-vidoe-palyazat-az-omek-on-324/> és az Alapítvány honlapján <http://www.iskolakertekert.hu/> egyaránt megtalálható.

A bab kártevői

MAGAS TÁPÉRTÉKŰ, KITŰNŐ NÖVÉNYI FEHÉRJEFORRÁST NYÚJTÓ, VÁTOZATOSAN ELKÉSZÍTHETŐ ZÖLDSÉGÜNK, A BAB NÖVÉNYVÉDELMERE IS FORDÍTSUNK NAGY GONDOT, HOGY MINÉL JOBB MINŐSÉGŰ, BŐSÉGES TERMÉST TAKARÍTHASSUNK BE. KÓROKOZÓI UTÁN A KÁRTEVŐIT ISMERTETJÜK.

DR. ÖRDÖGH GIZELLA

A fésűslábú viráglégy a kelő növényekre jelent nagy veszélyt. A fajnak évente három nemzedéke van. Báb alakban telel a talajban, ahonnan az imágók április-májusban rajzanak ki. Tojásaikat a kelő növényekre, vagy a talajra rakják. A kikelő lárvák (nyüvek) befúriák magukat a főgyökérbe, vagy a szik alatti szárba. A károsított növények növekedése leáll, végül elpusztulnak. A gyökerekben, szárban, szikleveleiben csontszínű lárvák találhatóak (1. kép). A kártevő második nemzedéke június-júliusban, a harmadik szeptemberben rajzik. Az idősebb babot már nem károsítják.

Tápnövényei közé tartozik még a borsó,

a káposztafélék és a vöröshagyma is. Ha a kelés megindulásakor a 3-3,5 mm hosszú, hamvasszürke színű legyek tömeges bete-

lepülését észleljük, azonnal kezdjük meg a védekezést! Mivel a rajzás elhúzódik, célszerű a védekezést ismételni mindaddig, amíg rajzó legyeket látunk.

A csipkézőbarkók az élő pillangósok közélébe vetett babszárlékra rendszerint átvándorolnak. A fiatal bab leveleinek megrágásával súlyos károkat okozhatnak. Több fajuk károsít, de kártételük megegyezik. A szikleveleket, vagy az első levélkéket teljesen lerágják. Kisebb károk esetén, vagy az idősebb növények levelein „csak” U alakú berágásokat okoznak. Amint észleljük megjelenésüket, azonnal védekezzünk (2. kép).

A fekete répa-levéltetű gazdacserés faj, a kecskerágóról vagy a labdarózszáról repül át nyári tápnövényeire, így a babra is. Szívogatásának hatására a levelek torzulnak,

a növények gyengén fejlődnek (3. kép). Legnagyobb kártételét azonban a vírusok terjesztésével okozza. Sárga tálcspaddával és növényvizsgálattal követhetjük nyomon a betelepődését. Már az első telepek megjelenésekor azonnal védekezzünk! Zöldbabnál fokozottan ügyeljünk az élelmezés-egészségügyi várakozási idők betartására!

A gyapottok-bagolylepke délről vándorol hazánkba, de az utóbbi időben egy részük már nálunk is képes áttelelni. Tömeges megjelenésének a száraz évek kedveznek. Polifág (soktápnövényű) kártevő. Változatos színű hernyói a növények generatív részeit károsítják. Zöldbab esetében a hüvelyt ki-

lyuggatják, sőt a fiatal hernyók a hüvely belsejébe is behatolnak. Nagyobb kártételére a nyár második felében, a másodvetésű babban számíthatunk. A védekezést nehezíti, hogy a tojásból kikelő hernyók csak rövid ideig mozognak a hüvely felületén, a jól záródó lombzat pedig megfelelő védelmet nyújt. Ezen kívül a károsítási időszak közvetlenül a betakarítást megelőző időre esik. Mivel a kukorica – főleg a csemegekukorica – is a kedvencei közé tartozik, javasoljuk, hogy a babot és a kukoricát egymástól távolabb ültessük. Házikertben legcélszerűbb a hernyók kézi összegyűjtése (4. kép).

A közönséges (kétfoltos) takácsatka soktápnövényű, soknemzedékes, szabadföldön áttelelő faj. A babon május közepétől szeptemberig károsíthat; különösen meleg, száraz években. Tömeges felszaporodása július-augusztusban várható, így főleg a szárazbab-termesztésben és a másodvetésű babban okoz súlyos károkat. A levelek színén apró, halványsárga pontocskák, szívfoltok (klorofillelhalás) hívják fel a figyel-

5

műnket a kártételre (5. kép). A levelek fonákán a kifejlett egyedek és lárváik szövődék védelmében szívogatnak. A levélen kívül a hüvelyeket is károsítják és azok torzulását is okozzák. Mivel károsításukat az alsó leveleken kezdik, azok átvizsgálásával nyomon követhetjük a népszerűség változását. Már kis egyedszámnál kellene védekezni, de jelenleg a babban nincs engedélyezett növényvédő szer takácsatka ellen. Eseti engedély a területileg illetékes hatóságtól kérhető.

A babzsizsik a betárolt bab veszélyes kártevője, de szántóföldön is fertőzhet. A raktározott magra rakja a tojásait. A kikelt lárvák berágják magukat a magvakba, és felélik belsejét. A borsózsizsikkal ellentét-

ben egy magban 15-20 lárva is fejlődhet. A maghéj alatt bebábozódnak, majd a kifejlett egyedek kerek lyukat („ablak”) rágva elhagyják a magvakat (6. kép). Párosodás után hamarosan megkezdik a tojásrakást. A fajnak évente 3-4 nemzedéke fejlődik. A tárolóból kiszabaduló imágók a szabadföldön természetű babot is megfertőzik. Tojásaikat a pergamenérésben lévő hüvelyekre rakják. Ez a melegigényes faj szabadföldön csak védett helyen képes áttelelni, pl. száraz növényi maradványok között. Szántóföldön a kifejlett egyedek megjelenését hálózással vagy a pergamenérésben lévő hüvelyek vizsgálatával deríthetjük fel. Vizsgálatok szerint a fertőzés megakadályozható, ha az első hüvelyek megjelenésekor és a bab pergamenérésekor kontakt hatású szerrel permetezünk. Folyamatosan érő fajtáknál háromszor is indokolt védekezni, rövid várakozási idejű szerrel. A babzsizsik valamennyi fejlődési alakja elpusztul mínusz 10 °C-on, ezért a magvakat betakarítás után helyezzük a mélyhűtőbe. 60 °C-ra történő felmelegítéssel hasonló hatás érhető el. Gondoskodjunk a tároló helyiség higiéniájáról! Nagyobb raktárkészlet esetén a gázosítás vezet eredményre, de azt csak gázmester végezheti!

6

A bab kártevői ellen ajánlott készítmények

Készítmény	Felhasználás	Adagolás	Forgalmi kategória
Affirm	gyapottok-bagolylepke	15 – 20 ml / 10 l víz	II.
Cyperkill	gyapottok-bagolylepke, levéltetvek, csipkéző barkók, viráglégy, babzsizsik (imágók)	50 ml / ha	II.
Cythrín Garden	gyapottok-bagolylepke, levéltetvek, csipkéző barkók, viráglégy, babzsizsik (imágók) (csak zöldbabban)	2,5 ml / 10 l víz	II.
Fendona 10 EC	gyapottok-bagolylepke, levéltetvek, csipkéző barkók, viráglégy, babzsizsik (imágók)	0,25 ml / 10 l víz	II. ^x
Karate Zeon 5 CS	gyapottok-bagolylepke, levéltetvek, csipkéző barkók, viráglégy, babzsizsik (imágók)	1,5 -2 ml / 10 l víz	III.
King 10 F	gyapottok-bagolylepke, levéltetvek, csipkéző barkók, viráglégy, babzsizsik (imágók)	1,25 ml / 10 l víz	II. ^x
Sherpa 100 EC	bagolylepkék, levéltetvek	2,5 g / 10 l víz	II. ^x

II. = Feltételes forgalmú növényvédő szer

III. = Szabadforgalmú növényvédő szer

II.x = 50 ml-es, ill. ennél kisebb kiszerelésben III. kategória

Havonta több mint 500 hazai és nemzetközi agrárhír, videóriport

magyarmezogazdasag.hu - az Agrárhírportál

Kivi a kertben

LELKES KERTÉSZEK IDŐRŐL IDŐRE MEGPRÓBÁLKOZNAK A KIVI TERMESZTÉSÉVEL, AMI NEM IS OLYAN NAGY KIHÍVÁS, MINT AHOGY AZT SOKAN GONDOLJÁK. ANNAK ELLENÉRE, HOGY KÜSZÖNÖVÉNY, ELÉG LASSAN FORDUL TERMŐRE. HAZÁNKBAN VÉDETT ZALAI TERMŐHELYEN ÁRUTERMŐ ÜLTETVÉNY IS LÉTESÜLT, AMINEK A GYÜMÖLCSEVEL MÁR A BOLTOKBAN TALÁLKOZHATUNK.

HORVÁTH CSILLA

A kivi (*Actinidia chinensis*) eredeti termőhelye Kelet-Ázsiában, Kínában van, ahol ugyancsak kemény teleket kell kibírnia. Egészséges, beérett tövei mínusz 15-20 °C-ig télállóak, a késő téli, tavaszi fagyokra viszont érzékenyebbek, mert hamar beindul a nedvkeringésük. A közkeletű vélekedéssel ellentétben a talajra sem különösebben igényes: mélyrétegű, tápdús, közel semleges kémhatású talajban fejlődik a legjobban, a magas mésztartalmat viszont rosszul tűri, azt leveleinek sárgulásával (klorózissal) jelzi. Erőteljes küszönövény, hatalmas lombzata és ahhoz képest kis gyökértömege miatt sok

víz, rendszeres öntözést igényel. Ha elég víz áll a rendelkezésére, akkor gyengébb talajokon is jól fejlődik. Akár 15 méter ma-

gasra is felkúszik, a kertben erős metszéssel nevelhető. Lugashoz hasonló formát érdemes kialakítani belőle (1. kép). Nagy helyigényük miatt ne ültessük két méternél közelebb egymáshoz a töveket (2. kép).

Váltivarú, kétlaki növény, vagyis egy nővényen csak nő- vagy csak hímvirágok nyíl-

nak, tehát legalább két, különböző nemű tövet kell ültetnünk ahhoz, hogy termést is szedhessünk. Egy hím növény 5-8 nőivarúnak szolgáltat elég pollent. A megporzásban nagy szerepet játszanak a méhek és más beporzó rovarok, tehát érdemes gondoskodni a jólétükről megfelelő fészkeknek való anya-

gok (szalma- vagy bambuszköteg, ujjnyi furatokkal ellátott fadarabok stb.) elhelyezésével a kertben. A kivi későn, az akác után virágzik, akkor figyeljük meg alaposan a virágait: a nővirágban feltűnő, küllőszerűen szétágazódó bibét (3. kép), a hímvirágokban pedig rengeteg porzót (4. kép) találunk.

A virágok a második éves vesszők végén nyílnak, tehát a metszésekor meg kell hagyni a hosszú termővesszőket, a letermetteket pedig el kell távolítani. Nem szabad visszavágni a vesszők végét, mert akkor nem kapunk termést. Fontos alaposan megriktítani a tövet, hogy elég fény jusson a lombzatba, bár a kivi napon és félárnyékban is jól fejlődik.

Leggyakrabban ültetett termő fajtája a *Hayward*, amit a *Tomuri* porzófajtajával ültetnek együtt. Konténeres növényként szerezhetjük be a kertészeti árudákban. Ősszel és tavasszal is telepíthető. Erős

5

támrendszerre van szüksége, ami tartja a körülbelül két méter magas törzsön indított vázkarokat és az azokon fejlődő, akár két méter hosszú vesszőket.

Gyümölcse, szára és gyökere az irodalom szerint gyógyászati célra is használható, mert nyugtató, lázcsillapító, vízajtó hatású anyagokat tartalmaz, bár nem olyan mennyiségben, mint az ismert gyógynövények. Reumás ízületi fájdalmak, vesekő kezelésére alkalmas, illetve érdekes módon a levélfőzetét a kutyák atka okozta bőrbetegsége ellen használják.

Rokon fajai, a mandzsu és a japán kivi (*Actinidia kolomikta*, *A. arguta*) még na-

gyobb téli hideget is elviselnek, de korai kihajtásuk miatt a tavaszi fagyokra a természet kiéhez hasonlóan érzékenyek. Az előbbi fehérrel vagy rózsaszínnel tarkázott levelei miatt dísznövénynek is beillik. Cseresznye méretű gyümölcsaik jóval kisebbek, héjuk teljesen sima, a gyümölcs hússal együtt ehető, ízük kimondottan édes, zamatos (5. kép). Későn fordulnak termőre, akár 6-8 év is eltelik, mire termést hoznak. Az öntermékeny Issai fajtát (6. kép) önállóan is telepíthetjük.

Mindegyik kivifaj későn ér, szeptember-októberben szedhető. Utóérnek, tehát nem nagy baj, ha teljes érés előtt szedjük le a termést. Betegségei, kártevői hazánkban nincsenek, növényvédelmet nem igényel egyik sem.

Tudta?

Enzimjeinek köszönhetően a kivi gyümölcs igen jó húspuhító (kenjük be vele a húszszelteket, majd húsz percet hagyjuk állni és már süthetők is) és kitűnő emésztésserkentő. Ugyanezen enzimek miatt viszont nem köt meg a zselatin, illetve kicsapódnak a tejtermékek, így ne készítsünk belőle turmixot és ne használjuk tejes vagy joghurtos süteményekhez, mert megkeserednek.

A kivit inkább nyersen fogyasszuk, főzés közben ugyanis elveszíti vitamintartalmának nagy részét és szép zöld színét is.

Kalóriaszegény, de vitaminokban és ásványi sókban meglehetősen gazdag gyümölcs, tízszer annyi C-vitamint tartalmaz, mint a narancs. Van még benne tekintélyes mennyiségű kálium, bór, foszfor, magnézium, kalcium és E-vitamin. Segít a gyulladós betegségek leküzdésében, K-vitamin-tartalma pedig jelentős szerepet játszik a véralvadásban. Segít a krónikus fáradtság legyőzésében, erősíti a csontokat.

6

Együnk több meggyet!

A „MEGGY A LELKE...” PROGRAM KERETÉBEN JÚNIUS UTOLSÓ NAPJAIBAN ÉS JÚLIUS ELEJÉN BUDAPEST LEGNÉPSZERŰBB SZABADTÉRI RENDEZVÉNYHELYSÍNÉN, A BUDAPART – KOPASZI-GÁT SZABADIDŐ- ÉS RENDEZVÉNYKÖZPONTBAN NÉPSZERŰSÍTETTE A MEGGYFOGYASZTÁST ÉS A 3×3 PROGRAMOT A FRUITVEB MAGYAR ZÖLDSÉG-GYÜMÖLCS SZAKMAKÖZI SZERVEZET ÉS TERMÉKTANÁCS.

HORVÁTH CSILLA

A magyar meggy szerepe kiemelkedő, a világ meggytermésének 5 százalékát Magyarország adja. A magyar meggyfajták kiváló minőséget képviselnek. Az *Érdi bőtermő*, az *Újfehértói fürtös*, a *Debreceni bőtermő* és a *Kántorjánosi* fajtákat termesztik a legnagyobb területen. A jó minőségű gyümölcs frissen és feldolgozva egyaránt népszerű a hazai és az európai piacokon.

A FruitVeB a hazai piacokon is igen fontos feladatának tartja a meggyfogyasztás népszerűsítését és a fajták ismertségének növelését. Ennek érdekében szervezte meg fogyasztást ösztönző kampányát, amelynek keretében a Kopaszi-gáton június 29-30-án, majd pedig július 7-8-án lehetett megkóstolni a finom hazai meggyet. Az első két nap tapasztalatai alapján elmondható, hogy a meggyet szívesen kóstolják a látogatók, de a fajtákkal kapcsolatos ismeretek bővítésére továbbra is szükség van.

Frissen és teának

A meggy számos jótékony élettani hatással rendelkezik; antioxidánsokban gazdag, a méreganyagokkal szemben sejtvédő hatású, enyhíti az izomlázat. Rendszeres fogyasztása segít a koleszterin- és a triglicerid-szint szabályozásában és az elhízás megelőzésében. Vércukorszint-szabályozó hatása miatt cukorbetegségben is ajánlott. A gyümölcs nagyon magas rosttartalommal rendelkezik, ezért jótékony hatást fejt ki az emésztőrendszerre, a vastagbél betegségeinek megelőzésére. A meggy gazdag A-, B- és C-vitaminban, sok benne a vas és viszonylag magas kalcium-, magnézium- és káliumtartalmával hozzájárulhat az idegek, a vesék és az izmok működéséhez. Vízhajtó és segíti a vitaminok felszívódását. Hazai vizsgálatok bizonyították, hogy a meggylé baktériumölő hatású, szájfertőtlenítésre kimondottan hatékony. A meggyzáróból vérnyomáscsökkentő, szív működést serkentő, nyálkaoldó teát főzhetünk, ami ráadásul fogyaszt is. A meggy mag melegítőpárna tölteléke lehet. Meggykivonat szinte minden modern kozmetikai krémekben megtalálható, mivel komplex gyümölcssavai frissítik a bőrt és segítenek az elhalt hámréteg eltávolításában.

Az őszibarack és a szilva nyári növényvédelme

A GYÜMÖLCSÉRÉS IDŐSZAKÁBAN SE HANYAGOLJUK EL A NÖVÉNYVÉDELMI MUNKÁKAT, MERT A KÁROSÍTÓK KEDVEZŐ IDŐJÁRÁSI KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT MOST IS OKOZHATNAK MEGLEPETÉSEKET. ILYENKOR NEMCSAK AZ IDEI TERMÉS JÓ MINŐSÉGÉT, HANEM A JÖVŐ ÉVI RÜGYPÉZŐDÉS IDEJÉN AZ EGÉSZSÉGES LOMBOZAT MEGÓVÁSÁVAL MÁR A KÖVETKEZŐ ÉV TERMÉSMENNYISÉGÉT IS KEDVEZŐEN BEFOLYÁSOLJUK.

DR. KOLEVA ROSZICA

Őszibarack

Az őszibarack növényvédelmét nehezíti, hogy az egyes fajták érési ideje különböző. Az érés július elejétől szeptember közepéig elhúzódik, ami miatt a védekezéseket is gondosan kell elvégezni, ügyelve arra, hogy az élelmezés-egészségügyi várakozási időket maradéktalanul betarthassuk.

A kártevők közül a gyümölcsmolyok (barackmoly és keleti gyümölcsmoly) harmadik nemzedékének hernyói most az augusztus-

ban érő fajták (*Ford*, *Champion*, *Suncrest*) gyümölcsét fertőzik. Nyáron, a csonthéjas mag megkeményedése után a hernyók be-rágnak a húsba, a mag körül járatot készítenek és ürülékükkel szennyezik a gyümölcsöt (főképp). A károsított termést gyakran fertőzi a moníliai betegség kórokozója, aminek következtében a gyümölcs elrothad. A melegebb, szárazabb időjárás segíti a gyümölcsmolyok fejlődését, így enyhe, meleg ősz esetén még október végén is lehet rajzó lepkéket látni (1. kép).

Augusztusban megkezdődik a *kaliforniai pajzstetű* második lárvanemzedékének rajzása és a *szilva-pajzstetű* lárvái még mindig karosítanak a fákon.

Érés idején pedig az őszibarackban is fokozódik a monília fertőzés veszélye. A gomba az őszibarackot nagyon gyakran megtámadja. A nektarin (kopasz barack) egyes fajtái kifejezetten fogékonyak erre a betegségre. A kórokozó sérüléseken jut be a gyümölcsbe, ezért a molyok elleni védelemmel csökkenthetjük a betegség veszélyét. Csapadékos időben vagy vihar után is sérülhetnek a gyümölcsök, és súlyos fertőzések alakulhatnak ki. Mechanikai védekezésként a fák alól rendszeresen szedjük fel a hullott, fertőzött gyümölcsöt.

Az augusztus végén szedhető fajták fáit még mindig érdemes a rövid várakozási idejű szerek valamelyikével lepermetezni. A permetezéssel egyúttal a *pajzstetvek* és a *levéltetvek* ellen is védekezünk.

Szilva

A gyümölcsnövekedés és -érés időszakában a kártevők közül a *szilvamoly* hernyói okozzák a legnagyobb gyümölcskártételt (2. kép), ezért a termés megóvása érdekében ellenük feltétlenül védekezzünk! A szilvamoly elleni rendszeres védekezés azért is fontos, mert a közvetlen kártételén túl a megsebzett szilvákat a monília is könnyebben megtámadja. A monília megjelené-

Fontos!

Erős nyári hajtásnövekedés esetén feltétlenül végezzünk zöldmetszést, hogy ily módon a kártevőket a permetlével jobban elérjük.

sével főleg olyan helyeken kell számolni, ahol a szilvamoly ellen nem védekeztünk rendszeresen. Mechanikai védekezéssel, a szilvamoly és a moníliaval fertőzött gyümölcsök összeszedésével és megsemmisítésével is mérsékelhetjük a fertőzést. A szilvamoly kártétele arról ismerhető fel, hogy a beteg gyümölcsök puhák, foltosan színesednek és a fák megrázásakor lepotyognak a földre. A lárvák berágásának helyén mézgásodás alakul ki. A szilvamollyal fertőzött szilva korábban színesedik, gyakran féloldalasan fejlődik. A kettévágott gyümölcs húsa barna ürülékkel szennyezett, a hernyó rendszerint a mag körüli részén található. Feromoncsapdák kihelyezésével május közepe és szeptember közepe között nem csak a rajzó hímeket ritkíthatjuk,

hanem az ellene való védekezést is pontosíthatjuk. Ha nincs lehetőség a rajzás megfigyelésére, a nyári hernyónemzedék ellen

TIPP!

Amennyiben a fák törzsére augusztus végén kb. 10 cm széles hernyófogó öveket (hullámpapír, vászon) rögzítünk, akkor ezekben a bábozódni vonuló hernyókat lehet összegyűjteni és megsemmisíteni. Ha az öveket szeptember végén (a hernyókkal együtt) eltávolítjuk és elégetjük, jelentősen csökkenthetjük a következő évi károsítás mértékét.

július végén – augusztus elején végezzük el az első védekezést. A harmadik nemzedék augusztusban – szeptemberben rajzik. A kifejlett hernyók a károsított gyümölcsöket elhagyva, a kéreg alatt telelnek át gubóban.

A szilvafákat ilyenkor a *levéltetvek*, a *pajzstetvek* és a *takácsatkák* is veszélyeztethetik. Kártételüket észelve, ellenük hatásos szert is adagoljunk a permetlébe. Az augusztusban érő fajtáknál (pl. *Zöld ringló*, *Cacanska rodna*, *Stanley*, *Olasz kék*) a kezelések időpontját a szilvafajták tervezett szedési ideje és a készítmények élelmezés-egészségügyi várakozási ideje határozza meg.

1. táblázat. A csonthéjas gyümölcsösök betegségei elleni készítmények

Készítmény (hatóanyag)	Hatásmód	Károsító	Dózis (g/10 l víz, ml/10 l víz)	Forg. kat.	M.v.i. (nap)	É.v.i. (nap)
Dithane M-45 (mankoceb)	kontakt	monília, levélfoltosságok	20 g	II.*	0	30
		blumeriellás levélfoltosság, monília, levélrozsda	20 g			30
Syllit 400 SC (dodin)	kontakt	levélbetegségek	13-20 ml	II.	0	14
Bravo 500 (klórtalonil)	kontakt	tafrina	25 ml	II.	1	7
Kumulus S (kén)	kontakt	lisztharmat, levéllyukacsosodás	30-40 g	III.	0	nk
Microthiol Special (kén)	kontakt	levéllyukacsosodás	50-70 g	III.	0	nk
Thiovit Jet (kén)	kontakt	levéllyukasztó gombák	30-75 g	III.	0	nk
Switch 62,5 WG (fludioxonil + ciprodinil)	felszívódó + kontakt	monília	8-10 g	III.	0	7

* 250 g-os kiserelésben, illetve ez alatt III. forgalmi kategória

M.v.i.: munkaegészségügyi várakozási idő

É.v.i.: élelmezés-egészségügyi várakozási idő

nk: nincs korlátozás

A készítmények listája nem teljeskörű!

Gyümölcsszüret után

A NYÁR ELEJÉN LETERMŐ GYÜMÖLCSFÁK ESETÉBEN GYAKORI PROBLÉMA A SZÜRET UTÁNI NÖVÉNYVÉDELEM ELHANYAGOLÁSA, GYAKRAN ELHAGYÁSA.

DR. KOLEVA ROSZICA

Kajszi

Szüret után a kajszifáinkat a gyümölcs hiányában már nem károsítják a gyümölcsmolyok (barackmoly és keleti gyümölcsmoly) hernyói. A kéregmollyal fertőzött kertekben azonban ismét figyeljük a lepkék rajzását jelző üres bábíngyek megjelenését. Ha találunk ilyen, úgy kell a permetezést elvégezni, hogy a permetlé a vágások alsó részeit és a fák törzsét megfelelően befedje, egészen a gyökérnyaki részig. A kéregmoly elsősorban cseresznyén, kajszin, meggyen gyakori kéregkárttevő. Lárvája a fák törzsén, a vastagabb ágakon készít járatokat. A járatokból kitüremkedő ürülékhalmozatok (3. kép), ill. a törzsből kiálló bábíngyek jelzik a kártétel helyét. A kéregmolynek évente két nemzedéke fejlődik. Rajzása feromoncsapdákkal figyelhető meg.

Cseresznye és meggy

A szüret befejezése után sajnos csak ritkán kerül sor a cseresznye- és meggyfák védelmére,

pedig ezzel a termő fák élettartamát jelentősen meghosszabbíthatjuk. Ez is oka néhány fontos károsító, így a *kaliforniai pajzstetű*, a *kéregmoly*, a *lombosfa-fehérmoly* vagy a *blumeriellás levélfoltosság* nyári elszaporodásának. Kártételük korai lombhullást és a fás részek pusztulását idézheti elő. Közvetve csökkentik a következő évi termést is.

A *blumeriellás levélfoltosság* káros mértékű elterjedésére különösen csapadékos évszakokban lehet számítani. A tünetek (2-3 mm-es

lilásbarna, elmosódott szélű foltok) csak a leveleken figyelhetők meg. A foltok között a levéllemez sárgul és a fertőzött levelek lehullanak (4. kép). Erős fertőzés esetén a nyár végére csaknem teljes lombhullás is bekövetkezhet. A permetezéseket a csapadék gyakoriságától függően, lehetőleg hosszú hatástartamú készítménnyel (pl. *Dithane M-45*, *Vondozeb Plus*) augusztus közepéig, végéig folytatni kell.

Az *amerikai fehér szövőlepké* második nem-

zés is nagyon fontos. A hernyók kezdetben csoportosan hámozgatnak a levélen, majd a szomszédos leveleket összeszöve hernyófészket alakítanak ki, amiben táplálkoznak (5. kép). Az idősebb hernyók később szétszédnek a koronában, ahol a leveleket karéjra törve tarrágást is okozhatnak. A kártevőnek évi két nemzedéke van. Az imágók májustól, illetve július közepétől rajzanak tömegesen. A védekezés „első bástyájaként” tavasszal és nyáron a messziről is jól látható hernyófészkeket távolítsuk el és semmisítsük meg. Erős fertőzéskor permetezzünk a kártevő ellen engedélyezett szerrel. Az amerikai fehér szövőlepké polifág, azaz sok gazdanövényű kártevő, minden gyümölcsfajon károsíthat.

zedéke is gyakran károsítja a fákat a szüret utáni időszakban, s az ellene való védeke-

1. táblázat. Rovar- és atkákártevők elleni készítmények

Készítmény (hatóanyag)	Hatásmód	Károsító	Dózis (g/10 l víz, ml/10 l víz)	Forg. kat.	M.v.i. (nap)	É.v.i. (nap)
KÖRNYEZETBARÁT KÉSZÍTMÉNYEK						
Dimilin 25 WP (diflubenzuron)	kitinszintézist gátló	gyümölcsmolyok, lombrágó hernyók	5 g	III.	0	14
Insegar 25 WP (fenoxikarb)	rovarátalakulást gátló (inhibitor)	keleti gyümölcsmoly, barackmoly szilvamoly	3-4 g	III.	0	21
			3 g			21
Ortus 5 SC (fenpiroximát)	kontakt	takácsatkák takácsatkák, levélatkák	7-10 ml	II.	0	4
			7-10 ml			14
Runner 2F (metoxifenozyd)	vedlést beindító és felgyorsító hatás	aknázómolyok szilvamoly, keleti gyümölcsmoly	5 ml	III.	0	14
Nissorun 10 WP (hexitiazox)	kontakt és gyomorméreg, tojás, lárva és nimfaölő	takácsatkák	3-5 g	III.	0	7

1. táblázat. Rovar- és atkakartevők elleni készítmények (folytatás)

Készítmény (hatóanyag)	Hatásmód	Károsító	Dózis (g/10 l víz, ml/10 l víz)	Forg. kat.	M.v.i. (nap)	É.v.i. (nap)
PIRETROIDOK						
Karate Zeon 5 CS (lambda cihalotrin)	kontakt és gyomorméreg	molykártevők, levéltetvek, levélbolha, foltösszárnyú muslica	2-3 ml 3 ml	III.	0	3
Sumi-Alfa 5 EC (eszfenvalerát)	kontakt és gyomorméreg	levéltetvek, gyümölcsmolyok	1-3 ml	II.	0	14
Decis Mega (deltametrin)	kontakt és gyomorméreg	levéltetvek	2-2,5 ml	III.	0	7
Karate 2,5 WG (lambda cihalotrin)	kontakt és gyomorméreg	gyümölcsmolyok, levéltetvek	3-4 g	III.	0	3
EGYÉB KÉSZÍTMÉNYEK						
Actara SC (tiامتoxam)	felszívódó	levéltetvek, aknázómolyok	ml/10 l	II.	0	14
		levéltetvek, aknázómolyok	ml/10 l			14
Calypso 480 SC (tiakloprid)	felszívódó	levéltetvek molykártevők	3 ml	II.	0	14
			2 ml			14
Mospilan 20 SG (acetamprid)	felszívódó	levéltetvek molykártevők pajzstetvek, cserebogár cseresznyelég	1,25 g	III.	0	14
			3 g			14
			2-3 g			14
			1,25 g 2-3 g			14
Pirimor 50 WG (pirimikarb)	mélyhatású	levéltetvek	8-10 g	III.	3	7
Chess 50 WG (pimetrozin)	felszívódó	levéltetvek	2 g	II.	0	7
Zoom 11 SC (etoxazol)	kontakt és mélyhatású	levélatkák, takácsatkák	5 ml	III.	0	42
Teppeki (flonikamid)	felszívódó	levéltetvek	1,4 g 1,2-1,4 g	III.	0	14 14 21

Ellenálló borszőlők 2.

MÚLT HAVI SZÁMUNKBAN KEZDTÜK EL BEMUTATNI A HAZAI NEMESÍTÉSŰ, BETEGSÉGELLENÁLLÓ BORSZŐLŐFAJTÁKAT. MOST A LEGSIKERESEBBEKET VESSZÜK SORRA.

DR. HAJDU EDIT

BIANCA

Egerben, a Szőlészeti és Borászati Kutató Intézetben, 1963-ban nemesítették a *Seyve Villard 12375 E.2* és a *Bouvier* fajták keresztezésével. Ma már nagy karriert befutott, államilag minősített, rezisztens, fehérbort adó szőlőfajta. Hazánkban körülbelül ötezer hektáron termesztik, de az egész világon, Európában és Amerikában is ismert és termesztett. Környezetkímélő termesztésre alkalmas, normális években permetezés nélkül.

Termése augusztus végén, szeptember elején érik 19-23 mustfokkal és 7-10 g/l titrálható savtartalommal. Fürtjei kicsik, hengeresek, néha vállasak és laza felépítésűek. Igen bőtermő, hektáronként 10-23 tonna

termést ad. Bogyói kicsik, megnyúlt gömbölyűek, zöldsárgák, édesek, lédúsak, fűszeresek, héjuk vékony, de szívós.

Tökéje igen erős, nagyon sok hajtást nevel, ezért különösen fontos május közepén a fölösleges hajtások kitörése. Rügyei igen termékenyek, hajtásain sok fűrt fejlődik. Virágzókor érzékeny a hidegre, olyankor virágai nem termékenyülnek meg, és a fűrtök rugósak, hézagosak maradnak, ami nagy termés csökkenéssel jár.

Az egyik legmegbízhatóbb rezisztens fajta. A szőlőperonoszpórával szembeni ellenállósága kiváló. A lisztharmat, fertőző évjáratokban megtámadja tőkéit, de nem teszi tönkre. Bogyói nem rothadnak. Rügyei és vesszői a téli fagyokat mínusz 23 °C-ig jól bírják. A vízhiányra érzékenyen reagál, levelei lankadnak, de utána jól regenerálódnak. Magasművelésen és szálvesszős metszéssel termesztendő. Kemény vesszői miatt nehéz metszeni. Legfontosabb zöldmunkája a hajtásritkítás és nem a csonkázás.

Bora alkoholban gazdag, tüzés, redukzív technológiával készítve finom savú, sajátos virágillatú, elegáns, üde, különleges zamatú fehérbor. Túlérett szőlőből égető, lágú, diszharmonikus, penetráns illatú bor készíthető.

GÖCSEJI ZAMATOS

Egerben, a Szőlészeti és Borászati Kutató Intézetben állították elő 1957-ben a *Medoc noir* és a *Seyve Villard 12.375 E.2* fajták keresztezésével. Rezisztens, fehérbort adó, államilag

minősített szőlőfajta. Alkalmos környezetkímélő szőlőtermesztésre.

Termése középérésű, szeptember közepén érik 16-19 mustfokkal és 9-11 g/l titrálható savtartalommal. Bőtermő (9-19 t/ha). Fürtjei közepesen nagyok, vállasak, tömött szerkezetűek, kocsányuk rövid, ezért nehéz szüretelni. Bogyói középnagyok, egyenletesen érnek, megnyúlt gömbölyűek, héjuk sárgásfehér és hamvas, húsk ropogós, lédús és finom fűszeres ízű.

Tőkéje középérésű növekedésű. Rügyei termékenyek és a téli fagyokat mínusz 19 °C-ig jól bírják. Virágai minden évben jól termékenyülnek. Lombsátra jól kezelhető, magasművelésen és szálvesszős terheléssel bőven terem. Metszése és zöldmunkái könnyen elvégezhetőek.

A szőlőperonoszpórával szemben jól, a szőlőlisztharmattal szemben közepesen ellenáll. Bogyói alig rothadnak. A szárazságot jól tűri, talaj iránt nem igényes. Kiváló a lékihozatala. Héjon áztatva mustja és bora ízekben, zamatokban gazdag. Mustnak az egyik legkiválóbb fajta.

Bora fűszeres illatú és zamatú, sokféle savval, ami jól harmonizál a bor testével. Reduktív, könnyű, behízelt borát kedvelik a fogyasztók.

DUNA GYÖNGYE

Budapesten (Szigetcsépen), a Kertészeti Egyetem Szőlőtermesztési Tanszékén 1966-ban ál-

lították elő keresztezéssel a Seibel 4986 és a Csaba gyöngye fajtákból. Államilag minősített, rezisztens vörösbort adó szőlőfajta. Üzemi és környezetkímélő termesztésre ajánlott.

Termése szeptember második felében, olykor október elején érik 18-20 mustfokkal és 11-14 g/l titrálható savtartalommal. Fürtje középnagy, hengeres vagy kissé vállas és erősen tömött. Bogyói kicsik, gömbölyűek, héjuk vékony, de szívós, kékesfekete, erősen hamvas, húsk lédús. Esős időben kissé rothadnak.

Tőkéje középérésű növekedésű és kedvezően szellős lombsátrat nevel. Rügyei rendkívül termékenyek és kiválóan bírják a téli fagyokat mínusz 21 °C-ig. Virágai jól termékenyülnek. A szőlőperonoszpórával és a szőlőlisztharmattal szembeni rezisztenciája figyelemre méltó.

Hosszú tenyészideje miatt a napos, déli fekvésű területekre érdemes telepíteni. Sok napfényt és meleget igényel. Magasművelésre alkalmas, rövid és hosszú elemes metszéssel egyaránt termesztendő. Termése könnyen szüretelhető.

Bora lilás árnyalatú rubinvörös, illata finom, a Kékfrankos borára emlékeztető, élénk savú, cstersavakban és tanninokban gazdag. Fahordós érleléssel savai bársonyos érzetűvé válnak.

A borszőlő nyár végi növényvédelme

A VÁLTOZÉKONY NYÁRI IDŐJÁRÁS IDÉN IS KOMOLY GONDOKAT OKOZOTT A SZŐLŐSGAZDÁKNAK, EZÉRT SZÜRET ELŐTT FOKOZOTTAN ODA KELL FIGYELNI A FONTOSABB BETEGSÉGEK ELLENI MEGFELELŐ NÖVÉNYVÉDELEMRE. A GOMBÁS BETEGSÉGEK ELLENI VÉDEKEZÉSEKET A METEOROLÓGIAI ELŐREJELZÉSEK FIGYELMEBEVÉTELÉVEL VÉGEZZÜK EL.

DR. KOLEVA ROSZICA

A nyár második felében a zsendülő szőlőfürtök és a lombzat megóvása a fő feladat. A betegségek közül a *peronoszpóra*, a *lisztharmat* és a *szürkerothadás* késő nyári fertőzései ellen, a kártevők közül a *tarka szőlómoly* utolsó hernyónemzedéke és az *atkák* teletőre vonuló egyedei ellen kell még védekeznünk. A növényvédők szereke megfelelő kiválasztása mellett ügyeljünk az élelmezés-egészségügyi idők szigorú betartására!

A *szőlőperonoszpóra* ismételt fertőzései vel a nyár második felében is számolni kell, főleg a kórokozónak kedvező változékony,

csapadékosabb időjárás esetében. Ilyen körülmények között, július végétől a fertőzött levelek (kacs, bogyók) szövetében áttelelő spórák képződnek. Ezek a leveleken jóval kisebb foltokat képeznek, amelyek elbarnulnak és később kihullhatnak a levelekből. A beteg szőlőfürt elbarnul, megfeketedik és gyorsan összeszárad (1. kép). A fertőzött kocsányú fürtök korán lehullanak.

Borszőlőben, illetve a későbbi szüretelésű csemegeszőlőben a *peronoszpóra* ellen ebben az időszakban a réztartalmú (pl. *Funguran-OH 50 WP*, *Champion WG*,

Rézoxiklorid 50 WP, Kocide 2000, Bordóilé Neo SC, Cuproxat FW) készítmények kerüljenek felhasználásra, egyrészt a hosszabb hatástartam, másrészt a szőlőre gyakorolt kedvező élettani hatásuk miatt.

Figyelem!

A réztartalmú készítmények várakozási ideje bor- és csemegeaszőlőben egyaránt 21 nap. A többi, peronoszpóra ellen használható kontakt, ún. rézpótló készítmény (pl. Dithane M-45, Dithane DG Neo-Tech, Vondozeb Plus) várakozási ideje mind bor- mind csemegeaszőlőben 5 ó nap, tehát alkalmazásuk csak az késői, októberi szüretelésű fajtáknál jöhet számításba. A várakozási idő betartására a káros szermaradékok miatt különösen figyelni kell. Szüret előtt 4 héttel mindenképpen fejezzük be a réz használatát a borszőlőben, mivel jelenléte gátolja az élesztőgombák tevékenységét és ezáltal a bor kiejersztését is!

Száraz, meleg időjárás esetén a lisztharmat kórokozója folyamatosan fertőzi a szőlőnövényeket. Fertőzés esetén a lisztharmatra fokozottan érzékeny fajtákon (Ezerjő, Hárslevelű, Rizlingszilváni, Sárga muskotály, Zenit) ilyenkor jól látszanak a

betegség tünetei a szőlő vegetatív és generatív részein. A levelek színén és fonákán szürkésfehér micéliumbevonat keletkezik, benne fekete, pontszerű kleisztotéciumokkal. A zsendülő beteg bogyók felszínét is beborítja a lisztes micéliumbevonat, sok a sérült, beszáradó bogyó (2. kép). A kórokozó micéliuma az egyéves vesszők felületét is bevonja, ott a fertőzések nyomán barna, hálószerű, megnyúlt foltok jelennek meg. A beérett vesszőkön a foltok megmaradnak, jellegzetes sötét, fekete színűek lesznek, az elhalt kéregszövet pedig finoman repedezik. A tünetek megjelenését mindig a kórokozónak kedvező, védett, szélmentes mikroklímájú helyeken, illetve a fogékony fajtákon keressük meg.

A lisztharmat ellen most újra védekezhetünk kéntartalmú készítményekkel (pl. MikroKén, Microthiol Special, Kumulus S, Thiovit Jet) a levelek, a fő- és a másodfűtők védelme érdekében. A fűtporozást is kéntartalmú készítménnyel végezzük el lehetőleg a reggeli órákban, még a harmat felszáradása előtt. Bár a kéntartalmú készítményeknek nincs várakozási idejük, a borszőlőt mégis 3-4 héttel a tervezett szüret előtt kezelhetjük utoljára kénnel bortechno-

lógiai okok miatt. A kénmaradványoktól a bor kénhidrogénes szagú lesz. Erős fertőzés esetén, vagy amennyiben a permetezések ellenére a fürtökön mégis növekszik a lisztharman-borítottság, indokoltá válik a gyógyító hatású *Karathane Star* újbóli használata. A készítménynek atkagyérítő mellékhatása is van.

TIPPI!

A zsendülés kezdetén tanácsos eltávolítani a fürtöket árnyékoló leveleket, hogy a szőlőfürtök több fényhez jussanak. Ennek a munkának további előnye, hogy a bogyók jobban cukrosodnak és a botritisz kártétele is kisebb.

A szüret előtti időszakban a szürkerothadás elleni hatékony védekezés a legfontosabb feladatunk, mert a kórokozónak kedvező, mérsékelt meleg, csapadékos időjárás esetén komoly kártétel is kialakul-

hat. A zsendülő fürtöket a gomba különböző sebzéseken (pl. szőlőmolykártétel, lisztharmanfertőzés, darazsak szúrásai, jégverés, repedésre való hajlam stb.) fertőzi meg. Jégverést követően például a kirepedt, lisztharmanos bogyókon hamar megjelenhet a szürkerothadás. A szőlőfürtöt egyetlen egy sérült bogyóból kiinduló rothadás is tönkretelheti (3. kép).

Figyelem!

A betegség fellépése a szőlőmolyok bogyókárosításának megakadályozásával jelentősen csökkenthető. Emellett – mivel a permetezés minősége döntően befolyásolja a védekezés sikerét – törekedjünk a fürtzóna minél tökéletesebb borítására is.

A vékonyabb bőrszövetű szőlőfajták (*Furmint, Leányka, Rizlingszilváni, Sárga muskotály, Zöld szilváni, Csaba gyöngye, Cardinal, Kékoportó*) könnyebben fertőződnek meg a szürkerothadás kórokozójával, mint a vastagabb héjúak (*Kékfrankos*).

Mivel a már kialakult fertőzést nem lehet meggyógyítani, igyekezni kell a betegség megelőzésére. Ennek érdekében telepítéskor kerüljük el a mély fekvésű területeket. Szakszerű metszéssel, illetve zöldmunkákkal szellősebb lombzatot alakítsunk ki. A fertőzésveszélyes időszakokban figyeljük a rövidtávú meteorológiai előrejelzést, és ha kell, védekezzünk a rothadás megelőzésére. A zsendülés kori védekezésre felhasználható növényvédő szerek: *Mythos 30 SC, Teldor 500 SC, Switch 62,5 WG, Botector*. Az érés előrehaladtával, erős fertőzés esetén, a korábbi szüret javasolható a kémiai védekezés helyett.

A tarka szőlőmoly közvetlen bogyókártételével augusztusban is veszélyezteti a szőlőtermést (főképpen). A kártétel megakadályozására figyeljük a szexferomon-csapdák fogáseredményeit, és amennyiben egy-egy csapda 10-15 hímlepkét fog egy nap alatt, permetezzünk a termés megóvása érdekében! A tarka szőlőmoly hernyói a zsendülő bogyók belsejében rágnak, egy

hernyó kifejlődéséig 12-18 szőlőbogyót is képes elpusztítani. A károsított bogyók száraz időben összezsugorodnak és lehullanak, csapadékos időjárás esetében viszont rothadásnak indulnak a szürkerothadásos fertőzés következtében. Csapda hiányában akkor kell feltétlenül védekezni, ha tőkénként 3-6 hernyót észlelünk. A védekezés jelentőségét növeli, hogy a szőlőmolyoktól hatásosan megvédett ültetvényekben a szürke- és a fakórothadás fertőzési lehetőségei is lényegesen csökkennek.

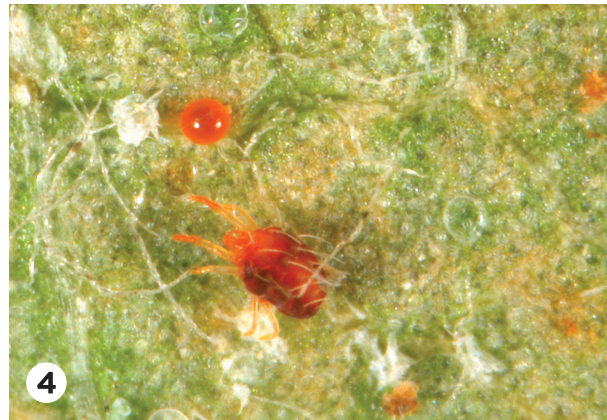
A szőlőben augusztus elejére esik a kártevő atkák elleni nyár végi permetezés időpontja is. A szőlő egyik legfontosabb kártevőcsoportjához tartozó *szőlő-levélatka* és *szőlő-gubacsatka* kifejlett egyedei augusztustól folyamatosan elhagyják a szőlőleveleket és a telelőhelyek felé (kéregpedések, rügyek) vándorolnak. A *piros gyümölcsfa-takácsatka* nőtényei augusztus végétől egyre több, az áttelelést szolgáló téli tojást raknak le az alapi rügyek környékén, amelyekből a kis lárvák a következő év tavaszán kelnek ki.

A kezeléssel a telelőre vonuló atkák egyedszámát, és így a következő évi kártételük mértékét is hatásosan tudjuk csökkenteni. Azokon a helyeken, ahol piros gyümölcsfa-takácsatka-probléma merül föl, a kezelés egyúttal a téli tojásokat lerakni készülő kifejlett nőtények ellen is hatásos

Fontos!!

A szőlő eredményes termesztésének alapvető feltétele a károsítók elleni hatékony védekezés azokkal a kiegészítő agrotechnikai és mechanikai módszerekkel együtt, melyek megelőző szerepük miatt nagy fontossággal bírnak. Ilyen pl. a laza, a szél által átjárható tőkeforma kialakítása, a rendszeres hajtásválogatás, a zöldmunkák elvégzése, valamint a terület gyommentesítése.

(4. kép). Védekezésre a természetes ellenségeket (pl. ragadozó atkákat) kímélő, széles hatásspektrumú készítményeket részesítjük előnyben (pl. *Ortus 5 SC*, *Zoom 11 SC*, *Vertimec Pro*).

Megújult külső és tartalom

magyarmezogazdasag.hu - az Agrárhírtől

1. táblázat. A szőlő szürkerothadása elleni készítmények

Készítmény (hatóanyag)	Hatásmód	Dózis (g/10 l víz, ml/10 l víz)	Forgalmi kategória	M.v.i. (nap)	É.v.i. (nap)
Qualy (ciprodinil)	felszívódó	12,5 ml	II.	0	21
Chorus 50 WG (ciprodinil)	felszívódó	7,5 g	III.	0	14
Switch 62,5 WG (fludioxonil + ciprodinil)	kontakt + felszívódó	8-10 g 4-5 g (fürtzóna kezelés)	III.	0	21
Mythos 30 SC (pirimetanil)	mélyhatású	25 ml	II.	0	21
Botector (Aureobasidium pullulans)	Az antagonisták mikroorganizmus megtelepszik a bogyók felületén, meggátolva ezzel a szürkepenész szaporodását.	4 g	III.	0	nk
Teldor 500 SC (fenhexamid)	transzlamináris hatás	7,5-10 ml	III.	0	14

nk - nincs korlátozás

2. táblázat. A szőlő rovarkártevői elleni készítmények

Készítmény (hatóanyag)	Hatásmód	Károsító	Dózis (g/10 l víz, ml/10 l víz)	Forgalmi kategória	M.v.i. (nap)	É.v.i. (nap)
Avaunt 150 EC (indoxakarb)	kontakt és gyomorméreg	szőlómolyok	2,5 ml	II.	0	10
Dipel DF (Bacillus thuringiensis var. kurstaki)	biológiai rovarölő szer	szőlómolyok	10 g	III.	0	2
Runner 2F (metoxifenozid)	vedlést beindító és felgyorsító hatás	szőlómolyok	1,5-3 ml	III.	0	14
Cyperkill 25 EC (cipermetrin)	kontakt és gyomorméreg	szőlómolyok	1,5-2 ml	III.	0	10

2. táblázat. A szőlő rovarkártevői elleni készítmények (folytatás)

Készítmény (hatóanyag)	Hatásmód	Károsító	Dózis (g/10 l víz, ml/10 l víz)	Forgalmi kategória	M.v.i. (nap)	É.v.i. (nap)
Decis Mega (deltametrin)	kontakt és gyomorméreg	molykártevők, amerikai szőlőkabóca	1,5 ml	II.	0	7
Karate Zeon 5 CS (lambda cihalotrin)	kontakt és gyomorméreg	szőlőmolyok amerikai szőlőkabóca	1,5-2,5 ml 2,5 ml	II.	0	3
Affirm (emamektin benzoát)	transzlamináris, gyomorméregként fejti ki hatását	szőlőmolyok	12,5-15 g	II.	0	7

A készítmények listája nem teljeskörű!

3. táblázat. A szőlő atkákártevői elleni készítmények

Készítmény (hatóanyag)	Hatásmód	Károsító	Dózis (g/10 l víz, ml/10 l víz)	Forgalmi kategória	M.v.i. (nap)	É.v.i. (nap)
Envidor 240 SC (spirodiklofen)	nem felszívódó, az atkák minden fejlődési alakja ellen hatékony	szőlő-levélatka, takácsatkák	4 ml	II.*	0	14
Nissorun 10 WP (hexitiazox)	kontakt és gyomorméreg, tojás, lárva és nimfaölő hatás	piros gyümölcsfa-takácsatka, kétfoltos takácsatka	4-5 g	III.	0	21
Ortus 5 SC (fenpiroximát)	kontakt	szőlő-levélatka, takácsatkák	10 ml	II.**	0	14
Vertimec Pro (abamektin)	felszívódó	takácsatkák, szőlő-levélatka, szőlő-gubacsatka	7,5 ml	II.	0	28
Zoom 11 SC (etoxazol)	kontakt és mélyhatású	piros gyümölcsfa-takácsatka, szőlő-levélatka, takácsatkák, szilva-takácsatka	2,5 g	III.	0	28

*-50 ml-es, illetve ennél kisebb kiserelésben III. forgalmi kategória

** -300 ml-es, illetve ennél kisebb kiserelésben III. forgalmi kategória

Neveljük szép lilaakácot

A LILAAKÁC A NYÁR ELEJI KERT ÉKESSÉGE, EBBEN AZ IDŐSZAKBAN PEDIG TEREBÉLYES LOMBJÁVAL ÁRNYÉKOLJA A TERASZT. HA JÓL KARBAN TARTOTT LILAAKÁC-LUGAST SZERETNÉNK KIALAKÍTANI, ÉVENTE KÉTSZER MEG KELL METSZENÜNK. A TÉL VÉGI, FEBRUÁR-MÁRCIUSI VIRÁGRÜGYRE METSZÉS UTÁN JÚLIUS VÉGÉN, AUGUSZTUS ELEJÉN VAN AZ ALAKÍTÓ ZÖLDMETSZÉS IDEJE.

PAP EDINA

Nyár közepére a lilaakác már nagyon dús hajtásrendszerrel és lombozattal nevel, amit meg kell ritkítanunk annak érdekében, hogy a növény szellősebb legyen, és az alsó fiatal hajtásokat is elegendő napfény érje, így azok az ősz végére kellően megvastagodjanak és erős virágrügyeket neveljenek. A hosszú vegetatív hajtások visszavágásával segítjük a rövid vesszők kifejedését, amin a virágok nyílnak majd tavasszal. A virágtömeg is jobban érvényesül, szebben mutat, ha nem takarják el az előző évi kusza vesszők. Bár a lilaakác metszése első látásra bonyolultnak tűnik, kis odafigyeléssel, néhány szabály betartásával nagyon könnyen el lehet sajátítani a módszert.

A július-augusztusi metszés során az az-évi hajtásokat 5-6 levélre metsszük vissza (1. kép), a felesleges részeket tőből távolítsuk el és vágjuk le a hüvelyterméseket is. Ezzel megakadályozzuk, hogy a hajtások egymásba csavarodjanak, a növény kuszán, rendezetlenül nőjön, belenőjön az ereszcscatornába vagy eltakarja az ablakokat. A rövidre metszéssel elejét vesszük annak, hogy a növény a virágrügyképzés helyett a vegetatív növekedésre fordítsa energiáit. Csak azokat a hajtásokat hagyjuk meg, amelyeket a térelváltató pergolára szeretnénk futtatni. Ezeket rögzítsük a támasztékhoz.

A február-márciusi metszés során, amikor a növény még lombtalan, de már jól láthatók a duzzadt, lilásszürke, pelyhes virágrügyek, az utolsó virágrügyre metsszük vissza a növényt (2. kép). Így érhetjük el azt, hogy májusban sűrű virágfüggönnyel örvendeztessen meg bennünket a lilaakác.

Az elhanyagolt növény erős ijtó metszést igényel, amit tél végén a legcélse-
rűbb elvégezni. Vágjuk le tőből az idős, felkopaszodott, rossz helyen növő vesszőket, ágakat és az idősebb részeket egy erőteljesen növő fiatal vesszőre metsszük vissza. Előfordul, hogy a növényünk anynyira elburjánzott, hogy teljesen vissza kell vágni. Ilyenkor törzsre vagy főágra metsszük vissza, és az újonnan fejlődő vesszőket kordában tartva, a kedvező állásúakat meghagyva és a támasztékhoz rögzítve, a többit pedig rendszeresen eltávolítva neveljük ki az új hajtásrendszert.

Az erős visszametszés után ne tápol-
datozzuk és ne öntözzük a növényt, hogy kevesebb, de annál erősebb fiatal vesszőt neveljen, ami a bőséges virágzás záloga. Jó, ha tudjuk, hogy ifjítás után csak 2-3 év múlva virágzik újra a lilaakác. Lombhullás után az új hajtásokat rögzítsük a támasz-

tékhoz, a feleslegeseket tőből vágjuk ki. Ezt a műveletet egészen kihajtásig végezhetjük. Augusztusban pedig végezzük el a már említett ritkító metszést.

A lilaakácot kiterített ágrendszerrel a fal mellett is nevelhetjük (3. kép). Ehhez a faltól körülbelül 30 centiméterre készítsük el a támrendszert, ami egymástól 30-40 cm-re vízszintesen kifeszített 3 milliméteres horganyzott dróthuzalokból áll. A fiatal növény egy erős hajtását rögzítsük egy függőleges karóhoz, hogy egyenesen nőjön. Ha elérte az első huzalsort, rögzítsük hozzá, de a karót még egy-két évig hagyjuk mellette. A következő év tavaszán, még

kihajtás előtt emeletenként válasszuk ki a legjobb helyen növő, legerősebb hajtásokat, és egyet jobbról, egyet pedig balról rögzítsünk a huzalhoz, minden évben egy-egy emelettel magasabban. A kötözéshez rugalmas PVC kötözőt hasz-

náljunk. Ha a vázrendszer elkészült, a vázkarokon növő hajtásokat augusztusban a korábban leírtak szerint ritkítsuk, illetve ebben az esetben kissé rövidebbre, 3-4 levélre, majd rügyattanás előtt virágrügyre metsszük vissza.

Neveljük belőle fát!

A lilaakácot fának is megnevelhetjük. Ehhez szintén egy erős hajtást válasszunk ki, és rögzítsük egy 1,5 méteres karóhoz. Ez lesz a „fa” törzse. Hagyjuk a növényt szabadon nőni, és ha elérte a karó magasságát, a következő tavaszon csípjük vissza, hogy oldalhajtásokat hozzon. Ezeket augusztusban 15-30 cm-re kurtítsuk vissza. A következő évben az ezeken fejlődő hajtásokkal végezzük el ugyanezt a műveletet. A gyenge és a koronaformából kilógó hajtásokat többször távolítsuk el. Ha kialakítottuk a koronát, a metszést a korábban leírtak szerint folytassuk; augusztusban 5-6 levél-

re metsszük vissza a oldalhajtásokat, a feleslegeseket távolítsuk el, tél végén pedig virágrügyre metsszünk.

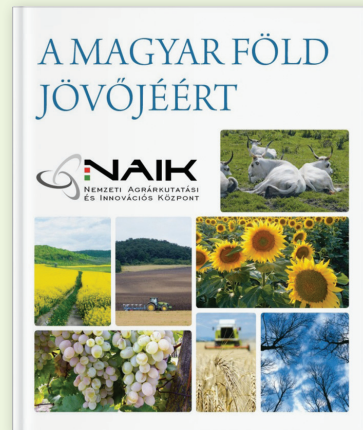

Közérthetően a kutatásról

A magyar föld jövőjéért címmel jelent meg a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ kiadványa.

A NAIK több mint hároméves fennállása óta ez az első alkalom, hogy az intézetek bemutatkozásán túl néhány kutatásba is bepillantást nyerhet a közönség. Közérthetően, érdekesen, színesen – ezen elvek mentén haladtak a szerkesztők munkájuk során. A színes fényképekkel, ábrákkal gazdagon illusztrált műben röviden bemutatkoznak a NAIK-hoz tartozó kutatóintézetek, önálló kutatási osztályok és gazdasági társaságok. Minden egység röviden bemutatja a történetét, kutatási infrastruktúráját, telephelyeit, feladatait és eredményeit, hazai és nemzetközi kapcsolatait. Részletesebben is ismertető három olyan innovációt, amely a gyakorlat-

ban hasznosulhat. A kötetben önállóan is szerepel a NAIK-hoz tartozó négy kert; az ERTI kezelésében lévő három arborétum és a GYKI rózsakerkje.

Vízinövények károsítói

AKINEK KERTI TAVA VAGY DÉZSATAVA VAN, A NYÁR FOLYAMÁN GYAKRAN TALÁLKOZIK KÁR- ÉS KÖRKÉPEKKEL A VÍZINÖVÉNYEKEN, ELSŐSORBAN A LEGMUTATÓSABB FAJON, A TÜNDÉRRÓZSÁN. A SOKTÁPNÖVÉNYŰ KÁROSÍTÓK MELLETT NÉHÁNY FAJSPECIFIKUS KÁRTEVŐRE IS SZÁMÍTANI LEHET. NÉMELYIKNEK EGÉSZEN KÜLÖNLEGES SZOKÁSAI VANNAK.

PAP EDINA

A vízinövények károsítói ellen nem könnyű védekezni. Mivel a víz jóval érzékenyebb élőhely, nem permetezhetünk bármivel, különösen akkor, ha halakat is nevelünk a tóban. A védekezés itt még inkább a megelőzésen alapul. A megelőző védekezésben – bármely kultúrnövény esetében – nagyon fontos, hogy fölismerjük, milyen kártevő vagy kórokozó támadta meg növényünket. A kártétel megakadályozása csak akkor lehet sikeres, ha a károsítók fejlődési ciklusait is jól ismerjük; tudjuk, hogy hol és milyen alakban telelnek, hány nemzedékük fejlődik egy évben, melyik fejlődési alakjuk károsít és arra mikor kell számítani. Kizárólag ép és egészséges növényt vásároljunk a kerté-

zetekben. A leértékelt, satnya növényekkel hamar meggyűlhet a bajunk.

Molytetvek

A különböző molytetűfajok meleg időben igen gyorsan szaporodnak szabadföldi körülmények között is. Megtámadják vízi hidórt és a tündérrózsát is. A leveleket szíogatják, amik így gyorsan elsárgulnak. Űrülékükön, a mézharmaton megtelepszik a korompenész. A tóparti növényeken a molytetű felszaporodását környezetbarát, növényiolaj-tartalmú (pl. *Agrol Plusz*) vagy káliszappan hatóanyagú (*BioSect*) készítményekkel lehet megfékezni, ha viszony-

lag korán észleljük, és a kártevő még kis egyedszában van jelen a növényen (1. kép). Ügyeljünk rá, hogy a készítmény ne mosódjon bele a tóba. A tavi növényekről erős vízsugárral mossuk le a rovarokat.

Takácsatkák

A takácsatkák szintén meleg, száraz időben támadnak, és szinte bármely növényt „behálózhatják”. Rendkívül gyorsan szaporodnak, így kedvező feltételek mellett nagy területen képesek károsítani. Apró szívásnyomuk következtében a növények levelei a klorofillhalás miatt szürkék, „lisztes” kinézetűek lesznek, amit azonban nem lehet róluk ledörzsölni. A levelek később teljesen elbarnulnak, és finom selyemhez hasonlító szövedéket is észlelhetünk. A károsított leveleket azonnal távolítsuk el, az említett készítményekkel kezeljük a növényt.

Levéltetvek

A levéltetvek is soktápnövényű fajok. A kerti tóba általában fertőzött növényekkel kerülnek be, de a tó közelében levő gyümölcsfákról is áttelepülhetnek. A már említ-

tett növényi olaj- vagy kálicsappan-tartalmú készítményekkel védekezhetünk ellenük, de legegyszerűbb, ha erős vízsugárral belemossuk őket a tóba, ahol a halak, békák elfogyasztják azokat. A visszatelepülés megelőzése érdekében kovafölddel szórjuk be a tündérrózsza levelét. Ha permeteznünk kell, a molytetveknél leírtak szerint járjunk el.

Tündérrózsza-levelbogár

Ezek a kis barnásfekete bogarak nyáron tömegesen támadhatják meg a tündérrózsza levelét, és nagyon faláncak. A fekete lárvák messziről úgy tűnnek, mintha apró madárürülék lenne a leveleken, közelebről azonban jól felismerhetők a barázdált testű, 4-5 milliméteres lárvák és a hasonló méretű, barnásfekete, narancssága hasú bogarak (imágók). A tündérrózsza-levelbogár lárvája és imágója is károsít; a láva cikcakkosra rágja a leveleket, a bogár inkább csak hámozgat (2. kép). Hideg vizekben évente 2 nemzedéke fejlődik, de meleg időben, túlzottan felmelegedő, kis méretű tavakban, illetve hévizekben akár 4 nemzedéke is lehet. Így sok esetben akár a tojást, a lárvát és a kifejlett alakot is láthatjuk egyszerre.

Súlyos kártétel esetén az erek között teljesen lerághatja a levéllemezt, így csak a levél csontvázszerű erezete marad utána. Jó hír, hogy a nagyobb halak (koik) szívesen fogyasztják a lárvákat, ezért elegendő, ha erős vízszűrővel rendszeresen belemossuk őket a levél felületéről a tóba. A károsított leveleket távolítsuk el. Súlyos kártétel esetén a tündérrózsát emeljük ki a tóból, helyezük egy vízzel telt vödörbe, és kezeljük le burgonyabogár ellen használatos készítménnyel. Környezetbarát választás a *Bacillus thuringiensis*-tartalmú Novodor FC.

Díszes vízimoly

Ez az apró, 25-30 mm szárnyfesztávú molyfaj a vízinövények lebegő levelére helyezi tojásait. A kikelő lárvák 2-3 centiméter átmérőjű, kerek vagy ovális darabokat rágnak ki a levéllemezből (3. kép). Ezek a kis „levélcsónakok” szabadon úsznak a tóban, és ha egy újabb levélbe ütköznek, egy vékony selyemzsinór-szerű váladékkal hozzátapasztják magukat a levélhez, és a levéldarabka védelmében rágcálnak (4. kép). A levélkárosítás súlyos is lehet. A legjobban tesszük, ha a gyanús, karéjosan megrágott leveleket eltávolítjuk a tóból, és

3

4

az úszó hernyócsónakokat összeszedjük és megsemmisítjük. Mivel a lárvák a levéldarabkák védelmében károsítanak, vegyszerrel nem érjük el őket, így felesleges bármivel is permetezni.

Levélnakázó árvaszúnyog

Ha kacsaringós járatokat észlelünk a tündérrózsza levelén, az erek közötti bőrszövet alatt, akkor a levélnakázó árvaszúnyog lárvájának kártételére kell gyanakodnunk. Ez a szúnyogfaj a vízinövények levelére helyezi tojásait. A lárvák vízszerte áttetszők, így alig észrevehetőek, csak jellegzetes kárképük jelzi jelenlétüket. A károsított leveleket távolítsuk el. Súlyos kártétel esetén a növényt emeljük ki a vízből, és permetezzük le *Bacillus thuringiensis*-tartalmú Dipel készítménnyel.

Vízi csigák

A vízi csigák alapjában véve hasznos állatok a kerti tó ökoszisztémájának, biológiai egyensúlyának fönntartása, az algásodás megelőzése érdekében. Bár a csigák alapvetően elhalt növényi részekkel, algákkal

táplálkoznak, ha azonban túlszaporodnak, a vízi dísznövények levelein szabálytalan rágásokat ejtenek (6. kép). Egy idő után a madarak és más csigafogyasztó élőlények megtizedelik őket. Telepítsünk a tóba kevésbé szapora fajokat, például nagy tányércsigát, tőfelület-négyzetméterenként 3 darabot. A mocsári csiga nagyon gyorsan túlszaporodik, így akár károkat is okozhat.

Ramuláriás levélfoltosság

A betegségek közül viszonylag gyakori a ramuláriás levélfoltosság, ami elsősorban a tündérrózsát fertőzi. A leveleken apró barna közepű, vörhenyes szegélyű lázfoltok formájában jelentkezik (7. kép). Ha ilyen tapasztalunk, az egész növényt emeljük ki a tóból, helyezzük egy vödör vízbe, vágjuk le az összes levelét, és 1-2 alkalommal kezeljük felszívódó gombaölő szerrel (pl. Amistar). Akkor helyezzük vissza a tóba, ha már az új levelek kezdenek kifejlődni.

Fuzáriumos tőrothadás

A fuzáriumos tőrothadás a tündérrózsza legrettegettebb betegsége, ami elsősorban fertőzött növényvel kerül a tóba. Fontos, hogy soha ne vegyünk meg olyan növényt, aminek a levele sárgul! A rossz erőnlétben lévő növények még érzékenyebbek a betegségre, éppen ezért ne tegyük ki a növényt stresszhelyzeteknek. Ilyen lehet a kevés napfény, a víz hirtelen hőingása, illetve a tápanyaghiány. Ne hagyjuk, hogy a növény túlnője az ültetőkosarat. Az ültetéshez, átültetéshez használjunk jó minőségű tőföldet. A legstresszérzékenyebb faj a sárga tavirózsza.

A fuzáriumos tőrothadásra kell gyanakodnunk, ha a látszólag egészséges növényünk hirtelen leromlik, levelei sárgulnak, pödrődnek és a levelet meghúzva könnyen leválik a töről. Az ilyen növényt a legjobb teljesen megsemmisíteni. Alkalmazható készítmény a *Streptomyces* baktérium-hatóanyagú Mycostop készítmény, amit a tóból kiemelt, elkülönített növényen alkalmazhatunk. A kezelést ó hetes karantén alatt végezzük el. Ha a növény újra kihajt, visszahelyezhetjük a tóba.

LÓTUSZ NAPOK 2017

**2017. augusztus 5 - 6.
Szegedi Fűvészkert**

X. Lótusznapok az SZTE Fűvészkertben. Minden, amit a Fűvészkert ékességéről, az indiai ló-
tuszról tudni érdemes keleti hangulattal fűszerezve! A hagyományokhoz híven idén is kétnapos
rendezvényrel ünneplik Közép-Európában egyedülálló szabadtéri indiai lóbusz-állomá-
nyának virágzását.

Honlap: www.lotusznapok.hu
Cím: 6726 Szeged , Lövéde u. 42.

GYÓGYNÖVÉNY HÉT

**2017. augusztus 15 - 20.
Pannonhalmi Gyógynövénykert**

Az arborétum szomszédságában, a levendulaültetvény ölelésében található, a 9. századból
való Sankt Galleni kolostorterv mintáján kialakított gyógynövénykert ágyásaiban a középkor-
ban és a jelenleg is használt gyógy- és fűszernövények kerülnek bemutatásra.

Honlap: www.bences.hu
Cím: 9090 Pannonhalma, Vár 1.

FARMER EXPO 2017 – NEMZETKÖZI MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMISZERIPARI SZAKKIÁLLÍTÁS

**2017. augusztus 17 - 20.
Debrecen**

A Farmer-Expo Magyarország egyik vezető nem-
zetközi mezőgazdasági és élelmiszeripari szak-
kiállítása. Több száz kiállító, számtalan kiállított
termék, legalább 30 ezer látogató, innováció és
termékdíjak, szakmai- és közönségprogramok,
mindez négy nap eseményére felfűzve.

Honlap: www.farmerexpo.hu
Cím: 4032 Debrecen, Böszörményi út 138.

Szakmai nappal bővül az OMÉK

AZ OMÉK FELVÁLLALT CÉLJA, HOGY ERŐSÍTSE AZ ÜZLETEMBEREK KÖZÖTTI KAPCSOLATOKAT ÉS EZÁLTAL HOZZÁJÁRULJON A TELJES ÉLELMISZER-GAZDASÁG FEJLŐDÉSÉHEZ. EZÉRT A KIÁLLÍTÁS TÖRTÉNETÉBEN ELSŐ IZBEN RENDEZNEK SZAKMAI NAPOT. KÖRKÉRDÉSÜNKBEN ARRÁ VÁLASZOLNAK A BEMUTATKOZÓ TERMELŐK, HOGY MILYEN REMÉNYEKSEL ÉS TERVEKKEL ÉRKEZNEK A KIÁLLÍTÁSRA.

Valentinyi Fruzsina, Vereckei Kft., Vereckei rizs

„Cégünk biorizs-termeltetéssel és -feldolgozással foglalkozik. Termékeink: fehér és barna rizs, illetve különböző szemcseeloszlású lisztek, darák, bio és konvencionális áruból egyaránt. Jelenleg egy új élelmiszeripari technológián dolgozunk, ami a hozzáadott értéket kívánja növelni: reményeink szerint hamarosan rizsitalal és rizsolajjal is meg tudunk jelenni a piacon.

Az OMÉK-ra való jelentkezésünk legfőbb oka, hogy tudassuk: Magyarországon is termesztene rizst, és hogy ennek a minősége messze jobb az importált árukénál, továbbá hogy képviseljük azt az értéket, amit az ökológiai gazdálkodás és a környezettudatosság jelent.

Célunk természetesen új partnerek szerzése, új kapcsolatok építése.”

Kapócsné Haás Katalin, Borka gyümölcsök

„Szeretnénk visszajelzéseket kapni, mert segítenek a továbbfejlesztésben, valamint megmutatni, hogy lehetséges Magyarországon mezőgazdasági termelőből minőségi magyar élelmiszer-előállítótá válni, és akár országos márkát is építeni.

A Borka Kft. egy kis családi vállalkozás, 1992-ben alakult, és az évek során a gépesített szántóföldi tevékenység mellett gyümölcstüvelvények ápolásával, később gyümölcsefeldolgozással, valamint saját feldolgozott termékeink forgalmazásával bővült a portfóliónk.

Velencén vannak családi gyümölcsöseink, a kis feldolgozóüzemünk, és a Borka Bolt, amelyben főként helyi, illetve magyar termékeket, természetes élelmiszereket forgalmazunk.”

Skerlanitz Zoltán, Magos Varázs

„Termékeinket kézzel készítjük, és semmiféle tartósítószerrel vagy adalékanyagot nem adunk hozzá. Így azok innovatív, egyedi, egészséges, reform előrecsomagolt prémium élelmiszerek. A Magos Varázs egyedi receptúra alapján kemencében sültve készül. Ajánljuk borok mellé, sajtokhoz, salátákhoz, szószokkal, krémekkel, krémlevesekhez, de önmagában is kiváló csemege.

Az OMÉK történetében másodszer találkozhatnak velünk az érdeklődők. Célunk minél több látogatóval megköszölni termékeinket, ugyanis szeretnénk bővíteni viszonteladói partnereink számát.”

Közeleg Magyarország legnagyobb agrármegmozdulása, az OMÉK!

2017. szeptember 20-24.

Hungexpo Budapesti Vásárközpont
Ne hagyja ki 2017 legfontosabb agrárrendezvényét!

A jelentkezés meghosszabbítva július 31-éig!

További információk: www.omek2017.hu

Csaholczi László kereskedelmi igazgató, Szatmári Ízek Kft.

„A Szatmári-Ízek Kft. 2005 óta foglalkozik gyümölcsstermesztéssel és -feldolgozással. Fő növényünk az alma, aminek tárolásához 2500 tonnás modern hűtőkapacitás áll rendelkezésünkre, a feldolgozó üzemünk pedig szárítmányokat, almalevet és lekvárokat állít elő belőle. Az utóbbi 3 évben biotermékeket is gyártunk. Termékeink kizárólag gyümölcsből készülnek, sem cukrot, sem tartósító adalékanyagot nem tartalmaznak.

Az OMÉK-on azért tartottuk fontosnak a megjelenést, mert így Magyarország leg-rangosabb és legtöbb embert megszólító kiállításán mutatkozhatunk be, ebben az évben már önállóan. Termékeink ugyanis elsősorban a nyugat-európai piacon találnak vevőre, de szeretnénk a hazai közönséggel is megismertetni azokat. Keressük továbbá a kapcsolatot a kereskedelmi láncokkal, amelyek értékesíthetik a gyümölcskészítményeinket.”

OMÉK 2017
 A magyar föld legjava

Fizessen elő a Kertbarát Magazin digitális változatára

akár
40%
kedvezményvel!

	Nyomtatott lapár (Ft)	Digitális lapár (Ft)
Egy lapszám ára	690	410
Féléves előfizetés	1 935	1 180
Éves előfizetés	3 870	2 250

- Egyedi kedvezményes ár digitálislap-előfizetőink részére!
- Egyszerű, gyors, kényelmes előfizetési lehetőség!
- Bővített interaktív tartalom!
- Platformfüggetlen – bárhol, bármilyen eszközön megtekinthető!
- Keresési lehetőség a cikkekben és egyéb felhasználóbarát megoldások!
- Hirdetőpartnereink számára újszerű, interaktív megjelenési lehetőség!

Kertbarát
magazin

www.kertbaratmagazin.hu

 DIGITALSTAND

www.digitalstand.hu

Ha újság, akkor **Digitalstand**

KEDVENC LAPJAID EGY KATTINTÁSRA!

WWW.DIGITALSTAND.HU

Kínálatunkból:

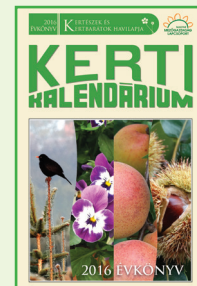

MÉG KAPHATÓ A 2016-OS ÉVKÖNYV!

A Kerti Kalendárium 2016-ban megjelent 10 száma összekötve, színes borítóval ellátva kapható!

Ára: 4550 Ft/db postaköltséggel.

Amennyiben a Kerti Kalendárium 2016. évi összekötött számaira igényt tart, úgy szíveskedjék az alábbi megrendelőlapot – kitélve és aláírva – címünkre (Kerti Kalendárium, 1591 Budapest, Pf. 294.) mielőbb visszaküldeni.

MEGRENDELŐLAP

Utánvételes megküldéssel megrendelem a Kerti Kalendárium című folyóiratuk 2016. évi összekötött példányait,

..... azaz ..... példányban
....., 2017. .... hó ..... nap

.....
megrendelő

.....
pontos címe (irányítószámmal)

HERBÁCIÓ
A NÉPI GYÓGYRECEPTEK MAGAZINJA
Kozmetikumok, gyógyreceptek, növényekből, házilag

KOZMETIKUMOK SÖRBŐL
ROVARRIASZTÓK HÁZILAG
MÉZNYALÓKA

mustárka / mustárpó
szőlőlekvár / barackvaj
bundás barack / baracktej
sörös slitti / sárgészka
spenót-pótló növények
energia-fal recept...

HERBÁCIÓ MAGAZIN, 2017/2 | 420 Ft
Számlázható: 2,480 | Ártólalapot: 350 Ft | Reménytelen: 9,610

NÖVÉNYEKRŐL: NÖVÉNYEKRŐL: RECEPTEK, TIPPKE, ÖTLETEK... 44

HERBÁCIÓ PLUSZ
KÜLÖNSZÁM
ZÖLDFÜSZEREK
AZ ÉLETÉZESÍTŐK...

FÜSZERTALLÉR
FÜSZERKEVERÉKEK
FÜSZERSÓK

csomborpálinka / cala likőr / mentaj / salávkem
rozsmarin szörp / töklökény / repátcson / pulisika
pizza / kefir sajt / gombabefőtt / bundás zsályalevél
kakaó-fűves keksz / paradicsomlekvár / magyar mustár...

HERBÁCIÓ PLUSZ MAGAZIN, 2017/1 | 420 Ft

FÜSZERÉZÉSI MEGOLDÁSOK: RECEPTEK, TIPPKE, ÖTLETEK... 5

Megjelent a Herbáció magazin legújabb száma, és kapható a HerbációPlusz különszám is "Zöldfűszerek az életézesítők" címmel. Mindkét magazin kapható a nagyobb újságárusoknál, és a Postákon!
www.herbacio.hu Tel: 0630 437 8900

Kozmetikumok, gyógyreceptek, növényekből házilag!
Herbáció, a népi gyógyreceptek magazinja, már 12 éve!

Fizessen elő most!

A magyar állami erdészeti részvénytársaságok lapja

a mi erdőnk

Megrendelőlap

Megrendelem A Mi Erdőnk című lapot
..... példányban az alábbi címre:

Megrendelő neve: .....

Megrendelő címe: .....

Számlázási név: .....

Számlázási cím: .....

.....

Időtartam: 1 évre   2 500 Ft

Fizetés módja: csekk
 átutalás

.....

aláírás

Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Tel.: 06-1-470-0411, fax: 06-1-470-0410
E-mail: rimoczi.irena@amierdonk.hu, www.amierdonk.hu

Magyar Mezőgazdaság Kft.

A lap megrendelhető a megrendelőlap visszaküldésével a Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2. címre. A Magyar Mezőgazdaság Kft. az adatok gyűjtésekor, feldolgozásakor a 2011. évi CXII. törvény alapján jár el.

Rágcsálóriasztók Szabaduljon meg hívatlan vendégeitől!

- egér, patkány
- nyest, göreny
- kullancs, bolha
- galamb, seregély
- vakond
- pele

Forel Elektronikai Kft.

2800 Tatabánya,
Kossuth Lajos u. 30.
Tel./Fax: +36 34 316 673
e-mail: spuri@spuri.hu
www.spuri.hu

ARANY- MŰVES		MINDENRE KÉSZ	AJÁNLOTT BETŰ!		E MÉG KÖZELEBBI
MEG- FEJTÉS, 1.					Ő
PÁRATLA- NUL VALL!			ELEKTRON- VOLT, RÖVIDEN KÉSŐN		
EGY HELYRE					
SZOMBAT, RÖVIDEN				KANYAR- FÉLE	
KÖTŐSZÓ, RÖVIDEN		MAGYAR ENEKES		SÁNDOR, SZINESZ	
PERZSA URALKODÓ	MEG- FEJTÉS, 3.	GYORSAN BESZÉL	SÜLY- MÉRTÉK	KONDÁS EGRI SPORTKLUB NÉVBETŰI	
			A FA BELSŐ RÉSZE ERŐTELJES TILTAKOZÁS		KÖRZŐ RÉSZE! MEGATON- NA, RÓV.
RADIÁN, RÖVIDEN			FARONTÓ BOGAR KETTŐZVE: KISEBB SEB		TÁVIRATI IRODÁNK FŐÜTŐÉR
A HÁZBA, NEPIESEN				SZEGEDI EGYETEM MENJETEKI, LATINUL	ANDRÁS, SZINESZ
TAMARA, BECÉZVE A HAL PETEJE				SZABVÁNY SZERV FAJ, FAJTA, LATINUL	RAK- PARTOKI TOLL NŐ KI BELOLE
			KEZDET, INDULÁS LATIN STB.		KÉRDŐ- SZÖCSKA ÁLOM, PÁ- RATLANJAI
HÍR- KÖZPONT!		SZÍNHÁZI JÁTEKREND INDIÁN TÖRZS			
ÍR ROCK- EGYÜTTES (TASTE)					J
JÓPOFA DARABI!			RÓMAI KÉTSZÁZ KOR- RÖVIDÍTÉS		
EGÉSZEN FRISS			OLASZ AUTÓJEL KÉZELŐ!		
EGY NEM CSINÁL NYARAT	T				

A málna (*megfejtés 1.*) a letermés után fokozatosan elpusztulnak, száradó lombzatuk arra utal, hogy rendeltetésüket betöltötték. A jövő évi termés majd (*megfejtés 2.*) képződik. A talajművelést és a szükséges permetezéseket (*megfejtés 3.*) után sokkal könnyebb végeznünk. Kérjük, a megfejtést küldje be címünkre 2017. augusztus 15-ig!

Kerti Kalendárium 1591 Budapest, Pf.: 294.

Egy nyertes könyvjutalomban részesül.

XI. KAPOSVÁRI ÁLLATTENYÉSZTÉSI NAPOK

2017. SZEPTEMBER 1-3.
KAPOSVÁR, PANNON LOVASAKADÉMIA

LOVASPROGRAMOK | ÁLLATSIMOGATÓ | VADASPARK
ÁLLATBEMUTATÓ | VADGASZTRONÓMIA | GAZDAUDVAR
GÉPBEMUTATÓ | ÉLELMISZERIPARI KIÁLLÍTÁS

II. MAGYAR LÓTENYÉSZTÉSI NAPOK

Nemzeti kincsünk a magyar ló

kán

WWW.KAPOSVARINAPOK.HU

STIHL

STIHL
Tudásipark

